

SLOVENEK

Inserati:
 Knjstolpna petlitvra (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 na enkrat po 80 v
 na dva- in večkrat 45 v
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
 Knjstolpna petlitvra M-P-
 Izhaja vsak dan izvenoma nedelje in praznike, ob 2. uri pop.
 Redna letna priloga vzeti rok

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Redna poštna hranilnica avstrijske št. 24.797, ograde 28.571, bozn.-hero. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 50.

Preleklil leden.

Klub deželnih poslancev S. L. S. je 12. junija t. l. pismeno zahteval, da se mu dovoli vpogled v deželne knjige. S to zahtevo se je pečal dež. odbor 19. t. m. Dr. Triller je predlagal, naj se dovoli neomejeni vpogled v deželno gospodarstvo komisiji, v katero naj opošlje vsak deželnozbornski klub po dva poslanca. Namestnik dež. glavarja dr. Lampe pa predloga ni dal niti na glasovanje, češ, da je predlog protustaven. — Vlada je prepovedala zopet več slovenskih shodov. — Celovški kapitelj je uredniku »Mira« Francu Smodeju, neustrašenemu narodnemu bojevniku koroških Slovencev, odpovedal službo stolnega vikarja. — Nemci se pogajajo s Poljaki, da bi jih pridobili za sestavo protislovenske večine v parlamentu; njihova prizadevanja z vnebo podpira galski minister dr. pl. Twardowski. Uspeha dosedaj niso dosegli. — Ukrajinski poslanci so vložili protest proti prizadevanju ministra za Galicijo dr. Twardowskega, ki gre za tem, da se mirovna pogodba z Ukrajino razveljavi in holmska gubernija ter Galicija pridruži Poljski. — Na Dunaju priganjuje moke ter so morali skriti krušne deleže. Vsled tega so se vršile velike poulične demonstracije. Minister za prehrano dr. Paul je osebno odšel v Berlin in dosegl, da je Nemčija nakazala Avstriji 1000 vagonov moke, od katere pojde polovica za armado, polovica za Dunaj. Ogrska pošlje Dunaju nekaj moke in veliko zgodnjega krompirja. Vzrok nenadni krušni krizi sta Nemčija in Ogrska, ki nista izpolnili pogodbenim potem sprejetih obveznosti za dobavo žita. — Na italijanskem bojišču se je 15. t. m. pričela dolgo pričakovana avstrijska ofenziva. Naše čete so prodrle čez Pivo in na visoki planoti Sedmerih občin ter osvojile mnogo važnih italijanskih postojank in gora. Italijane napad ni presenetil ter so takoj uvedli močne protinapade. Naši se vedno napredujejo, dasi počasi. Benetkam so se približali na 15 km. Ušli so doslej nad 30.000 sovražnikov in uplenili nad 120 topov. Na italijanski strani se bore tudi Angleži, Francozi in Američani. — Na zapadnem bojišču izvajajo zavezniški hude protinapade, ki jih Nemci uspešno odbijajo.

Našim zaupnikom.

Po deželi so se zadnji čas dogajale stvari, ki niso bile razveseljive. Sedanja narodno-napredna stranka se reorganizira in si je nadela ime »Jugoslovanske demokratske stranke«. Njeni zaupniki so novo ime zlorabljali in so vabili ljudi, o katerih so vedeli, da so bili in da so pristali S. L. S., v svoj tabor ter jih pri tem slepili, da podpisujejo isto, kar so že enkrat podpisali (deklaracijo), da smo sedaj vsi eno, da »gre za Jugoslavijo«. Pri tem so v svoje strankarske svrhe zlorabljali tudi ime knezoškofa in Jugoslovanskega kluba.

Nasproti temu smo morali zavzeti svoje stališče. Tega nam ne narekuje le dolžnost, da branimo koristi lastne stranke, ampak tudi zavest, da je tak način agitacije zdravemu političnemu življenju naroda škodljiv ter da lahko postane povod, da se strnjene vrste slovenskih strank v najusodnejšem trenutku razbijejo. Zeleni smo, naj narodno-napredna stranka svoje zaupnike pouči, da je ta agitacija nedopustna in da jo v prihodnje prepreči. Na to nam je glasilo narodno-napredne stranke odgovorilo, da so se taki slučajji dogodili v dveh krajih in da narodno-napredni zaupniki niso potrebni takega pouka.

Žal, da ni resnično ne eno, ne drugo. Taki slučajji so se dogajali na mnogih krajih, in kakor vemo, se dogajajo še vedno na Gorenjskem, Dolenjskem, Notranjskem in v obmejnih deželah. Za ustanovni občni zbor Jugoslov. dem. stranke se agitira kot za skupen »Jugoslovanski shod«. Ne preostaja nam torej nič drugega, kakor da svojim somišljenikom sporočimo:

Življenjski interes S. L. S. in našega ljudstva zahteva, da povsod in takoj ustanovite krajevne odbore S. L. S. Tam, kjer jih ustanavlja Jugoslovanska demokratska stranka, je to še celo potrebno. Ustvarite trdno organizacijo in svoje strankarje poučite, da nas družijo z novo Jugoslov. dem. stranko le deklaracija in da se v verskem ter socialnem naziranju bistveno razlikujemo od nje.

Proti nedopustni agitaciji z jugoslovanskim imenom nastopite z odkritim bojem! Ljudi, ki se ne sramujejo posluževati se takih sredstev, brezobzirno razrinkajte! Somišljenikom pojasnite, da je upovedani shod Jugoslovanske demokratske stranke strankarski shod sedanje narodno-napredne stranke.

Skupnih manifestacijskih shodov ne prirejte več in ne snujte zanje pripravljanih odborov, dokler se niste glede tega domenili z vodstvom S. L. S. To je sklep vodstva S. L. S. z dne 27. marca t. l., ki je za vas merodajen in obvezen!

O zvestobi.

Nemške stranke, ki imajo danes glavno besedo v državi, igrajo s slovanskimi opozicijo nespodobno igro. Ko so Slovani podali v državni zbornici dne 30. maja 1917 svoje izjave, so se jim Nemci krohotali; smatrali so to resno namero zdravega in modernega preustroja države za humbug. Potem, ko so videli, da stoje slovanski volilci trdno za svojo delegacijo in da se nikakor ne šali, so jeli kričati in nas zmerjati z veleizdajci; če še nismo, da še bomo. Kadar smo rekli, da nismo veleizdajci, so odgovarjali, da lažemo. Medtem pa so nam nastavljali umetno narejene pasti. Kadar se jim je zdelo, da potrebujejo slovanskih izjav o zvestobi do države, so jih skušali izzvati. Če smo jih podali, so trdili, da jih je rodila sila in zadrege. Eksperimentirali so z nami in skušali to še vedno. Glavni cilj jim je, da vzamejo slovanskim strankam svobodo taktike in jih spretno vodijo, kakor sami želijo. Ta namen je prozoren in slovanskim strankam zelo tehten razlog, da ne molijo svoje konfesije takrat, kadar Nemci hočejo, ampak tedaj, kadar to same za potrebno smatrajo.

A recimo, da je nekaterim, ki nas napadajo, skrb za zvestobo do države vendarle resna zadeva. Recimo, da je deželni odbor, ki je sklenil oster protest proti Trumbiču, ko je prišel italijanski zrakov z njegovimi letaki nad Ljubljano, hotel res samo odvrgiti sum nepatriotizma od kranjske dežele, da ni imel nobenih drugih postranskih namenov. Recimo, da je šop takih letakov zadosten povod za slovesen protest vseh kranjskih občin. Potem se moramo čuditi, da deželni odbor, ki bi moral biti srce Kranjske, tako malo pozna resnično razpoloženje v deželi. Čudimo se njegovemu optimizmu, ki upa, da nam bo kaj pomagano, če protestiramo proti poskusu zapeljati nas v veleizdajo — medtem ko se isti čas, ko sklepa deželni odbor svoj protest, neovirano širijo po Koroškem in Štajerskem letaki, ki trdijo, da je majniška deklaracija »sama po sebi veleizdajalska in državni nevarna«. Najbolj se pa čudimo, da ni prišlo deželnemu odboru eno na misel: s takimi protesti zavajajo tujo javnost v sum, da na Kranjskem res nekaj ni v redu. In to vendar ni usluga deželi, ki jo deželni odbor upravlja! Kaj ima naše ljudstvo skupnega z velesrbskim imperializmom, kaj s krljskim paktom jugoslovanskega odbora? Velesrbski imperializem je prestopil svojo žalostno preskušnjo v Srbiji sami in po tem polomu, ki ga je tam doživel, bi mogel imeti za naše kraje le malo privlačne sile. Krljski pakt je za Slovence nesprejemljiv in bo pač ostal pakt med Trumbičem in Pašićem, ne pakt jugoslovanskih plemen, ker se niti Hrvatje, niti Slovenci ne morejo razumeti in ne bodo nikdar prišli, da bi bil pogoj njihove združitve — dinastija Karadjordjevičev. Kako pridemo mi do tega, da bi nam skušal kdo to dinastijo vokaltrirati? Naša politika stremi in more stremeti za tem, da rešimo svoje ogroženo narodno življenje, ne za tem, da pomoremo do večje slave pregnani kraljevski družini srbski.

Slovenci so to svoje mišljenje dovolj jasno pokazali na fronti, izpričali so ga v državni zbornici in po vsej deželi, ko so podpisali majniško deklaracijo. Tam so postavili svoj pozitivni program, ki vse druge izključuje. V majniški deklaraciji je podalo naše ljudstvo nedvoumno izjavo svoje zvestobe do države, a deželni odbor, žal, ni še podal nobene izjave, ki bi pričala o njegovi zvestobi do našega ljudstva: on majniške deklaracije ni podpisal in je noče podpisati!

Pri zadnji seji deželnega odbora se je odigral zanimiv dogodek. Msgr. dr. Lampè je predlagal protest vse dežele zoper

Trumbičeve poskuse in dr. Triller je stavil dodaten predlog, naj se deželni odbor obenem izjavi za majniško deklaracijo. To se vidi logično; naravna posledica negativnega protesta je pozitiven program, kakršnega predstavlja deklaracija. Pomniti je tudi, da so se za deklaracijo izjavile vse politične in avtonomne korporacije slovenske in da bi torej bilo tem bolj pričakovati od najvažnejšega avtonomnega zastopstva, da se izjavi za narodni program. Pomniti je dalje, da je n. pr. štajerski in koroški deželni odbor protestiral zoper majniško deklaracijo, medtem ko je kranjski doslej o njej molčal. Ko se mu je ponudila ugodna prilika, da jo prizna, se je temu s praznim ugovorom — umaknil. S praznim izgovorom, skovanim v zadregi Msgr. dr. Lampè je predlog, naj se podpiše zahtevo po samostojni jugoslovanski državi, odklonil, češ, da mora biti sklep soglasen in da bi za tako izjavo ne mogel glasovati — nemški grof Barbo, da bi zanj ne moglo glasovati — kočevske občine! S tem je dosegl, da sklep res ni bil soglasno sprejet, a da vendar ni izgubil nič name-ravane učinkovitosti, ker je glasoval zanj — grof Barbo! Če bi se izjavili za deklaracijo, bi ne hotel glasovati zanj nemški deželni odbornik, ker se niso izjavili zanj, ni hotel glasovati slovenski deželni odbornik. In logika dr. Lampeta je zahtevala, da se umakne deklaracija in reši glas grofa Barba!

Največjo važnost je torej deželni odbor polagal na nemške občine okrog Kočevja. Ne vemo, ali mu bodo Kočevjarji za to hvaležni, kajti kdo bi si po tem takem utegnil misliti, da so Trumbičevi letaki najbolj omajali zvestobo kranjskih Kočevjarjev. Toda to vemo, da v drugih deželah niso bili tako obzirni. Štajerski deželni odbor je protestiral proti naši deklaraciji, dasi je odbornik Verstovšek najodločnejše ugovarjal. Tam torej nimajo tako rahle vesti. Na Koroškem je podal deželni odbor protizjavo proti deklaraciji in se ni vprašal, ali bodo zanj mogle glasovati tudi slovenske občine. Torej tudi na Koroškem niso tako nežni do svojih sodeželanov. Deželni odbor kranjski pa ne more podpisati deklaracije, ker so proti njej grof Barbo in Kočevjarji? Ob prihodnjih volitvah bodo to najbrže tudi edini volilci sedanjih deželnih odbornikov.

Ko je deželni odbor pričeval za zvestobo našega ljudstva do države, je govoril v smislu našega ljudstva. Ko je zavrnil deklaracijo, je odpovedal zvestobo našemu ljudstvu. Razumljivo je tedaj, da bodo občine, ki bodo podpisavale upravičeni protest zoper Trumbičeve nakane, upravičeno tudi pozvale deželni odbor, naj stori svojo dolžnost in se izjavi za deklaracijo.

Parlament, denar in cene.

Vsak dan prihajajo drugačne vesti o delamožnosti ter o sklicanju parlamenta. Staropoljsko plemstvo vit. Korytowsky, vitez Bilinski itd. pritiskajo na poljske poslance, da bi izpremenili ali vsaj ublažili znane krakovske sklepe. Vladni agenti delajo s polno paro, da bi spravili skupaj vsaj provizorično večino, ki bi ji votirala državne potrebnosti. Iz vsega se vidi, da si vlada želi na vsak način vsaj kratko zasedanje parlamenta, da se obvaruje vsaj formalna konstitucija. Da ni vladi prav nič ležeče na ustavi, da je naša vlada najbolj vesela, ako sme gospodariti brez parlamentarne kontrole, to je dovolj znano.

Dejstvo, da pada vrednost denarja, dela vladi preglavice; tudi vsakdo izmed nas si stavi vprašanje, kako to, da je denar tako malo vreden, oziroma zakaj je vse blago tako drago, in zakaj postaja od dne do dne vedno bolj dražje. Nekateri pravijo, da zaradi tega, ker ima avstro-ogrška banka v prometu 23 milijard, medtem ko jih je imela pred vojsko samo 2 do 3 milijarde. Ta okolnost pa ne more biti edini vzrok. Kajti tudi francoska banka ima glasom poročila od 6. junija t. l. nič manj kakor 28 milijard frankov v prometu; vkljub temu pa je tam blago jako dober kup v primeri z našimi cenami. Množina papirnatega denarja sicer vpliva na cene, vendar ni nikakor odločilen faktor. Vzemimo si par slučajev: Svinjska mast stane na Hrvaškem okoli Belovara 30 K, v Zagrebu 40 K, v Ljubljani 50 do 60 K, v Trstu 70 do 90 K, koruzna moka stane v Sremu 2 K, na Dunaju 6 do 8 K, v Trstu 10 do 12 ter v Gorici 12 do 15 K. Vse te kraje zalaga avstro-ogrška banka z bankovci; ako bi bila samo ona mero-dajna oziroma množina bankovcev, ki jih spravi v promet, bi morale biti cene povsod enake, ker pa niso, morajo biti cene odvisne še od drugih faktorjev. Med temi faktorji zavzema odločilno mesto množina blaga, ki je na razpolago.

Ako bi imeli dovolj vsakdanjih potrebščin, dovolj moke, masti, mesa, obleke itd., bi bila njihova cena zmerna, četudi bi bilo ravno toliko bankovcev v prometu, kakor jih je faktično sedaj. To vidimo na Francoskem, kjer je še več papirnatega denarja v prometu kakor pri nas, vkljub temu pa so cene primerne. Vse kaže, da se bodo razmere razvijale tudi v bodoče v isti smeri kakor do sedaj. Ako bo manj živine, manj prešičev, bo mast, meso, mleko itd. vedno bolj drago. Blago za oblačilo bo postajalo vedno bolj redko, zato bodo njegove cene vedno višje. Kakor se vidi, nismo prispeli še na vrhunec cenika. Čakajo nas še hujši časi. Peza vojske nas bo še bolj vspenila.

In ako dospemo enkrat do konca vojske, ako nam zastije zlata zarja miru, ali bo s tem naš križev pot končan? Ali bodo cene takoj padle na normalno višino, kakor so bile pred vojsko? Tudi takrat bo merodajna množina blaga, ki nam bo na razpolago. Ako se nam ne odpre kak velik trg, ki nas bo zalagal z vsem potrebnim po zmernih cenah, bodo dosedanje cene sicer nekoliko padle, nikakor pa se ne bodo približale onemu nivoju, ki je bil pred vojsko. Da bo naš denar izgubil tudi po vojski na svoji normalni veljavi, v tem so vsi ekonomski edini. Kajti vsi pravijo, da se bo moral izročiti državi del premoženja. Ogrski finančni minister pl. Popovic je pred kratkim rekel, da bi se to že sedaj zgodilo, ampak da ni močno najti prave modalitete. Nekateri govorijo, da bo treba oddati 20 do 30 odstotkov premoženja. V tem slučaju bi se odpisal stokratni bankovec na 70 do 80 kron. Samo tedaj, ako dobimo veliko odškodnino od sovražnikov, kakih 40 do 50 milijard, nam ne bo treba uvesti premoženjskega davka, drugače bo neizogiben. Vrednost celega avstrijskega premoženja se je cenila pred vojsko na 90 milijard kron. naš državni

dolg pa znaša že sedaj približno 65 milijard. Koliko bo vredno avstrijsko premoženje po vojski, se ne ve, vsekakor pa bi morali odstopiti državi velik del premoženja, ako bi hoteli z njim pokriti ves državni dolg.

Dragi bratje Jugoslovani!

Na jubilejne slavnosti češkega »Narodnega gledališča« ste poslali v zlato slovansko Prago toliko svojih najboljših sinov, kolikor jih naša stara prestolnica že dolgo ni imela priliko pozdraviti v svoji sredi. Proslavili ste z nami naš narodni praznik, pristrčno in bratovsko in v teh zgodovinskih dneh smo se zopet združili v sveti prisegi med seboj tako tesno in nerazdružljivo, da bo ta dogodek ostal na večne čase vklesan v kamenite anale našega češko-slovanskega naroda. Vaši zastopniki so prinesli seboj v matuško Prago nešteto srčnih in navdušenih pozdravov od vseh strani Vaše prostrane domovine, in ti pozdravi so našli v naših čeških srcih bratovski odmev; Vaši časopisi so prinesli ob tej priliki toliko krasnih in temeljitih člankov, da smo čutili, da v teh slavnostnih dneh bje z nami tisoče in tisoče bratskih src Vašega naroda. Ni nam mogoče zahvaliti se vsakemu izmed Vas, ki ste dospeli med nas na naše slavlje, in vsem Vam, ki ste se nas doma spominjali in naših skupnih slavnostnih dni. Pozdravljamo Vas v Vaši lepi domovini, toplo se Vam zahvaljujemo za vse, kar nas je tako tesno združilo v teh nepozabljivih dneh: za Vašo bratovsko ljubezen, za vse izraze Vašega zaupanja do nas, za Vaše pozdrave in govore, za obnovljene prisegi, da je naš boj Vaš boj in da hočemo zvesto, trdno in nerazdružljivo stati v tem boju za čast in svobodo naše lepe domovine in da hočemo sčasoma popolnoma premagati vse zapreke, ki so nas delile v škodo nam in tujcem na korist. Verujemo, dragi bratje, trdno v Vašo prisego, ki ste nam jo prisegli: zato smo prepričani, da premagamo skupno vse ovire, ki nam jih naš skupni nasprotnik stavi na našo pot navzgor. Danes vemo mi in Vi, in globoko verujemo, da naš čas ni več daleč in čim bolj gotovo dosežemo svoj cilj.

Praga, 10. junija 1918.

Češka zveza v parlamentu. — Češki narodni svet. — Slavnostni odbor za proslavo »Narodnega gledališča« 1868—1918.

Atentat na občine.

Deželni glavar vojvodine Kranjske je razposlal kranjskim županstvom naslednje osebno pismo:

Deželni glavar vojvodine Kranjske.

Županstvo v L.

Tekom mojega mnogoletnega javnega delovanja so me imenovali številne občine svojim častnim občanom i. s., kakor so zatrjevali dotični sklepi občinskih odborov, »vsled pridobljenih zaslug«. Jaz te časti nisem nikdar iskal; občine so mi jo podelile iz lastnega nagiba in jaz sem, naprošen, te časti sprejel, kot izraz medsebojnega zaupljivega razmerja.

V zadnjem času pa se je pojavila neka nevredna agitacija, zasnovana na otročariji, laži in obrekovanju, ki meri na to, naj se mi prostovoljno podeljeno častno občanstvo zopet vzame. Nekateri občinski zastopi so že podlegli tej nečedni in otročiji gonji in so sklenili, črtati me iz imenika častnih občanov. Vsi ti sklepi so nezakoniti, ker nobena občina ni opravičena, pravomočno pridobljeno občanstvo svojevoljno komu odvzeti. Kljub temu nisem ničesar ukrenil zoper te sklepe, ker nisem polagal prav nobene važnosti na to, biti še nadalje član občine, koje zastop upošteva bolj dnevne hujskarije kot skora triidesletno javno delovanje. S svojimi sklepi so dali dotični občinski zastopi spričevalo svoji nerazsodnosti. Nikakor pa ne preziram, da je bilo mnogo poštenih mož zapeljanih po okoliščinah, katerih na tem mestu nočem bliže razmotrivati, ki pa so najžalostnejša prikazen sedanjega časa me d našim narodom. Krivda leži v takem slučaju v posebnih razmerah, ne zadene pa poštenih mož, ki so postali njih žrtev. Za te moje nimam neprijazne besede.

Odločno pa moram v vseh okoliščinah varovati dostojanstvo deželne glavarja. Deželni glavar je od Nj. Velikanstva cesarja postavljeni načelnik samostojne deželne uprave in stoji kot tak nad vsemi občinskimi deželi. Omenjeni občinski sklepi, ki so v stvari sami pravno neveljavni, vsebujejo neumestno demonstracijo zoper dostojanstvo deželne glavarja. Tega pa ne morem in ne smem dopuščati.

Da pa se izognem sredstev, ki bi zadelo bolj nedolžne zapeljance nego resnične krivce, a da vendar naredimo konec otročiji gonji, ki ni v čast naši deželi in na-

šemu narodu; da rešim enkrat za vselej občinske zastope neumne agitacije in, slednjič, ker nikakor nočem, da bi moje častno občanstvo dalo povod za otrovanje razmerja občin do vrhovne deželne uprave, — odlagam z današnjim dnem častno občanstvo vseh občin brez izjeme. Županstvo vsake prizadete občine me ima tedaj nemudoma črtati iz imenika častnih občanov, v kar jih s tem nujno pozivjam.

Le, če bi kaka občina, kljub mojemu v predstoječem jasno označenem stališču, izrecno želela in mi naznanila, da naj njeno častno občanstvo še obdržim, hočem tej želji ustreči, ker namen mojega ukrepa ni žaliti, temuč varovati poverjene mi dolžnosti.

Nikdar ni bilo bolj potrebno kot sedaj, da vlada pravo razmerje mej občinsko in vrhovno deželno upravo. Vsako zastrupljenje tega razmerja bi bilo v največjo škodo občinam. Te škode hočem občine obvarovati.

Pozivjam vse občinske zastope, naj slejkoprej zvesto izvršujejo težke dolžnosti, ki jih jim nalaga sedanji čas. Videti je, da se čas preskušnje in trpljenja vendar le bliža koncu. Treba le še zadnjega napora vstrajnosti, ki se je doslej tako siljajno obnesla. Nekatera znamenja zadnjega časa kažejo, da morebiti svetovni mir ni več tako daleč. In potem čakajo občinske zastope nove velevažne naloge. Izvršil se bo prehod od vojne do mirovnega gospodarstva. Treba bo na novo urediti gospodarske razmere, povzdigniti poljedelstvo, urediti živinorejo, popravljati poslopja, nabavljati orodja. Trgovina in obrt se bo morala nanovo oživeti in povzdigniti. Pri vsem tem bo naloga občinskih zastopov prevažna. Deželni odbor Vam hoče iti na roko in je s tihim, marljivim delom ter modrim in uspešnim gospodarstvom ustvaril najpotrebnejše predpogoje za nameravano velikopotezno akcijo za ljudski blagor. A vi se že sedaj pripravljajte, da Vas novi čas ne zadene nepripravljene. To so naloge, ki zahtevajo vso pozornost in vso skrb občinskih zastopov. Ljudstvu ni pomagati s praznimi besedami, bobnečimi frazami, z lažjo in obrekovanjem, temuč le s pametnim, treznim, smotrenim, marljivim in poštenim delom. Naloga občinskih zastopov je, da so v tem oziru, vsak v svoji občini, vodilni in izglejni. Tega se držite in stekli si bodele novih velikih zaslug za ljudstvo in ljubljeno domovino. V tem znamenju Vas pristrčno pozdravljam!

V Ljubljani, 18. junija 1918.

Dr. Ivan Šusteršič,

deželni glavar Kranjske vojvodine.

Za danes ne bomo pisali nobenega komentarja k temu kurioznemu pismu, s katerim odlaga deželni glavar vsa častna občanstva razen v tistih občinah, kjer mu te časti ne nameravajo vzeti. Omejiti se moramo le na ugotovitev, da je to pismo le neroden poskus, da občine ustrahuje. Neresnična je trditev, da so sklepi občin, po katerih se kdo črta iz imenika častnih članov, nezakoniti. Kakor imajo občine avtonomno pravico imenovati častne občane, tako imajo zakonito pravico imenovanje preklicati.

O drugih značilnostih tega zanimivega pisma o priliki več.

Dokument propalosti.

Kakor so širili pred odhodom Ornirove deputacije na Dunaj na štajerskem letake proti slovenskim »veleizdajalcem«, tako se sedaj v strahu pred jugoslovansko povodno poslužujejo na Koroškem enakih bojnih sredstev. Nič ne označuje načina nemškega boja bolj jasno, kot ta letak sam. Priobčujemo ga brez komentarja, ki bi mogel vtiis tega dokumenta le za braniti, svojim čitateljem v pouk in razvedrilo. Letak, tiskan v Ptuj v založbi »Štajerca«, se glasi:

Našo Koroško hočejo raztrgati! V službi naših sovražnikov hočejo našo Avstrijo razbiti! Kdo? Veleizdajalski Jugoslovani!

To so težke trditve, ali dajo se dokazati. Pač prihajajo jugoslovanski apostoli s pobožnimi obrazy in patrijotičnimi besedami k nam. Vedo pač, da si Koroške svojo pošteno srce, ki je stokrat za domovino krvavelo, ne pusti od nikogar zastrupiti. Tako, kakor večne skalnate stene v naši prekrasni domovini, taka je zvestoba koroškega ljudstva... Zato pomagajo lepe besede Vseslovancev le pri onem malemu delu našega ljudstva, kateri je davno že pokvarjen in taki hujskariji pristopen.

Mi pa hočemo nevarnemu nasprotniku larjo iz obraza iztrgati! Kajti dvanaista ura za odločitev naše stare Avstrije se bliža.

Kaj hočejo Jugoslovani? Po njih »majski deklaraciji« zahtevajo ti veleizdajalci združene vse na Avstro-Ogrskem živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov pod žezlom Habsburžanov.

Ta sama od sebi zaničljiva, veleizdajalska, skoz in skoz državi sovražna izjava pa je tudi velika laž. Jugoslovani izjavljajo sami očitno, da ta deklaracija, za katero bi se moralo pisatelj po veljavnih kazenskih postavah že davno v ječo vreči, da vsebuje izjavo torej le njih najmanjšo zahtevo. To se pravi, da po izpolnitvi te želje bi si jugoslovanski »Volke« z požrešno besnostjo novi kos mesa iz trupla potrozišljive mamic

Avstrije iztrgati hotel. Zdaj pa pregledmo deklaracijo. Po uresničenju jugoslovanske države postane Jugoslovonom le še ena želja. In ta se glasi: Jugoslovanska država, ki ne stoji več pod žezlom Habsburžanov.

Na ta način bi nam Jugoslovani našega cesarja oropali, in mi, ki se nas hoče enostavno s kožo in dlako požreti, ki se nas hoče enostavno odrezati od domače grude, mi naj Habsburg pozabimo in pred kakšno kraljemorilsko tolpo v Belgradu na trebuhu lazimo...

Mi nismo poklicani, braniti katoliško vero. Iz prižnice cele Spodnje Koroške se nas je nsovalo »brezverce«, ker smo delali razliko med političnim farjem in pravim duhovnikom.

3 vrste zaplenjene!

V jugoslovanski državi bi imeli Srbi veliko večino. Samoumevno bi pridobili nadvlado in bi vse, kar ni srbsko, uničili.

Oj, Srb zna čez mrlične korakati in se v potokih krvi kopati; katoliška vera bi v jugoslovanski državi brez sledu izginila. In Dr. Korošec kakor drugi hujskaci bi kot pravoslavni popi srbskemu nadpopu po žganju dišečo desnico lizali...

Tako se nam hoče ljubljenece cesarja oropati, tako se nam hoče vero naših očetov ukrast!

Ali vroča jeza prime naša koroška srca, ako slišimo o raztrganju naše dežele. Ali je počila najprvo ob robu večnega snega zato koroška puška, da bi zdaj strahopetni izdajalec edino našo deželico kakor kup dreka na svoje gnojne vile nataknil in v vse vetrove razpršil? Oho, tu bodejo mi Korošci tudi še eno besedo govorili, naša kri v vojni ni postala hladnejša. Nikdo na svetu, nobena postava, noben človek in noben Bog ne bode Koroške raztrgal. Naša dežela nam je danes svetojša nego kedaj prej. Zibeljka nam je in pokopaljšče. Pila je kri naših fantov in mož, nikdar ne bode od nas zapuščena. Delajte vašo od Boga proketo politiko kakor hočete. Ali ne poskusite, da bi toplo koroško srce z nespretnimi surovimi prsti prijel. Kajti drugače postane iz dežele petja dežela strasti in nepremagljive jeze...

In zdaj eno besedo jugoslovanskim voditeljem: Zakaj se o temu jugoslovanskemu vprašanju pred vojno ni ničesar slišalo?

Seveda se je pred vojno v Ljubljani in drugih gnezdah naših sovražnikov posamezne ušvice opazovalo, ki so raje, »živijo naš kralj Peter« upili, kakor da bi našemu monarhu čast izkazali.

3 vrste zaplenjene!

Ali to so bili le posamezni pojavi. Sredi v vojni šele, ko je bila Avstro-Ogrska v največji nevarnosti, prišla je naenkrat izjava Jugoslovancev in je sledeče revolucionarno gibanje na celem jugu naše domovine pojavila. Zakaj? Zakaj ravno sredi v vojni? Morda zato, ker je država vsled oddaljenosti svojih čet na frontah, v notranjem slabejša? Ali zato, ker se med zaostalimi ženskami in otroci vsako agitacijo uspešnejše širi, nego med odraslimi moškimi? Vsi ti vzroki so deloma pravi. Glavna stvar pa je sledeča: Pred in med vojno je cela vrsta z Avstrijo nezadovoljnih veleizdajalcev čez mejo pobegnila in se je sovražniku pridružila. Ti zločinci so ustanovili »jugoslovanski klub«. Anglija in Francoska obljubili so jim vsako pomoč in uresničenje njih načrtov na mirovnem kongresu. Ti zločinci, ki bodejo morda prav kmalu vislice kinčali, so imeli zdaj svoje zveze z veleizdajalci v notranjem Avstriji. Vsled te zveze močni, vsled milosti našega cesarja predrzni, vsled slepote oblasti nesramni, prišli so sedaj ti jugoslovanski volkovi in zahtevali jugoslovansko državo. Jugoslovanska država ni nikdar želela slovenskega ljudstva. Ona je le po izdajalcih vtihotapljena laž in zahteva entente, katera hoče s tem edinstvo v Avstriji razbiti!

Koroški kmet! Ali razumeš zdaj celi jugoslovanski ropot? Laže se ti, da si bodeš s podpisom za jugoslovansko državo davke olajšal, da si bodeš gospodarske razmere izboljšal. Pri temu se te hoče le kupiti, da bi se Srbstvo pred poginom rešilo. Koroški kmet! Tvoja odkritosrčnost pripeljala te bode tudi čez to nesrečo. Ali vsem onim, ki so jugoslovansko hujskarijo v naši lojalni deželi širili pustili, ključem svadrlino v ušesa: Ne dotaknite se naše Koroške, kajti mi hočemo imeti nerazrušljivo Koroško, ter nerazrušljivo Avstrijo!

Podpore za preživljanje.

Komisije za preživljanje svojcev onih, ki so bili vpoklicani v vojno, so se poprej pri določevanju podpor ozirale na zakon z dne 26. decembra 1912 in so nakazovale za nezakonske otroke, katerih očetje so se nahajali v vojni, oni znesek kot za podporo za preživljanje, katerega se je bil vpoklicanec kot oče pred sodnijo zavezal plačevati. Po zakonu z dne 27. julija 1917 se k tej podpori dovoljuje 50 odstotkov poviška in po zakonu z dne 30. marca 1918 še 50 odstotkov. Ako je tedaj dajal oče za preživljanje otroka po 15 K na mesec, se sedaj dobi podpora po 30 K. Ta dva zakona, ki dovoljujeta povišanje podpor, pa ne veljata samo za nezakonske otroke, marveč za vse svojce, ki so podpore potrebni in so jo prej dobivali v gotovi meri od onih, ki so zdaj v vojni. Zahteva pa se, če se želi dobiti povišek, da so dotičniki odšli v vojno že pred 1. avgustom 1916.

Zgodilo se je pri teh podpiranec nekaj posebnega. Ko je izšel prvi nejasni zakon, ki dovoljuje povišanje podpor, so izdala finančna ravnanstva davkarij navodilo, da naj se provizorično, preden komisije določijo, koliko gre komu podpore, izplačuje vsem tistim, ki so z vpoklicanim živeli v skupnem gospodarstvu, naj bo vpoklicanec oče ali sin, podpora v polnem znesku, t. j. na deželi po K 160 na dan. Okrajna glavarstva so zakon drugače razlagala, namreč tako, da naj se da, ako je vpoklican oče, ki je dolžan družino vzdrževati, polna podpora, če je družina potrebna, ako je pa vpoklican sin, ki je prej le deloma pomagal družino vzdrževati, naj se da skrajšana podpora, tedaj le

po kaki dve ali po tri krone na dan, četudi je družina mnogoštevilna. Le nekoliko se zviša, če je več sinov v vojni. V tem smislu tudi komisije večinoma rešujejo prošnje. Sedaj je pa nastala zmeda. Nekaj mesecev so že dobivali člani družin po vpoklicanem sinu polno podporo. Sedaj so pa dobile stranke od okrajne komisije drugo nakazilo, namreč, da jim pristojna le skrajšana podpora. Davkarije so stare pole odvzele in zahtevale, da se mora ono, kar je bilo preveč izplačanega, povrnuti. Nekateri so dobili po 2000 kron in še več. Ustavila se jim je tedaj vsa podpora, ali vsaj del podpore, za toliko časa, da se vrne vsota, ki se je preveč dvignila. Od česa naj pa med tem časom ubogi ljudje, ako so že vse porabili, žive? In sami tudi niso bili krivi, če se jim je preveč izplačalo, marveč finančno ministrstvo. To je vladi oz. domobranskemu ministru dalo povod, da je dne 14. aprila 1918 ukazalo, naj se od stranke ne zahteva, da bi morale preveč dvignjene podpore nazaj plačevati.

Ako bi kaka davkarja tedaj še hotela kaj odzeti od onih vsot, katere je preveč izplačevala, naj se naredi prošnja na okrajno komisijo za preživljanje, da naj se odtegljaji tudi vsi izplačajo in vračanje sploh spregleda. Seveda od onega časa, ko je davkarja ustavila previsoko izplačevanje podpor, velja nakazilo, kakor je zapisano na plačilni polji okrajne komisije.

Neka napaka se pa še vedno ponavlja. Nekateri okrajne komisije se ne očejo ozirati na zakon z dne 30. marca 1918 in sedaj razpošiljajo rešitve prošenj oz. nove plačilne pole v smislu zakona z dne 27. julija 1917. Pritiisnjeni so tedaj podpiranci za gori omenjenih 50 odstotkov, ki so dovoljeni po zadnjem zakonu, od dne 1. aprila 1918. Ker so drugod po Avstriji, zlasti v Nemcih, okrajna glavarstva bolj gibčna in so že davno izšla nakazila podpor po novem zakonu, so naši ljudje prikrašani za velike vsote. Dolžnost slovenskih častnikov je, na škodo ljudi opozorjati, in dolžnost domoljubov, da nemudoma pomagajo ljudem sestavljati prošnje in zahtevati po zakonu utemeljeno pravico do podpore od dne 1. aprila 1918. Pomni naj se pa, da ta zakon velja le za tiste, ki dobivajo skrajšano podporo in ki so večje podpore potrebni ter po zakonu vredni.

Iz seje dež. odbora kranjskega.

v Ljubljani, dne 15. junija 1918.

Navzoči: Kot predsednik deželni odbornik msgr. dr. Evgen Lampe, kot prisedniki deželni odborniki: dr. Vladislav Pegan, dr. Karl Triller in dr. Ivan Zajec.

Draginjske doklade za deželne uslužbence in vpokojence.

Deželnim aktivnim uslužbencem in vpokojencem se dovolijo draginjske doklade v dosedanji izmeri do 31. decembra 1918.

Preparatorjem deželnega muzeja se imenuje Viktor Herfort in uvrsti v kategorijo poduradnikov.

Deželna zveza za tujski promet in turizmo.

V glavni odbor Deželne zveze za tujski promet in turizmo na Kranjskem se imenujejo gg.: dež. odbornik dr. Karl Triller, dr. Janko Benedik, okr. zdravnik na Bledu; Mihael Černe, hotelir na Bledu; Francišek Žvan, župnik v Boh. Bistrici; Anton Golf, župnik v Srednji vasi v Bohinju; Ivan Piber, župnik in deželni poslanec v Gorjah; Josip Lavtižar, gerent v Kranjski gori; Andrej Krajec, župnik v Kranjski gori; Andrej Perko, jamski nadzornik v Postojni; Avgustin Zajec, gostilničar v Šiški; dr. Vladislav Pegan, dež. odbornik v Ljubljani; Henrik Lindtner, dež. rač. ravnatelj v Ljubljani, Avgust Maly, župan v Belpeči; Franc Peterca, predsednik st. dr. »Union«; Anton Mayer, c. kr. dež. šolski nadzornik v pokoju in J. Hedžet, hotelir v Ljubljani.

Jakoba pl. Schellenburga ustanovno mesto na c. kr. Terezijanski akademiji se podeli Hermanu bar. Rechbachu.

Občina št. Jošt — sprememba imena.

Zahteva občine št. Jošt po spremembi imena se odkloni, ker ni nobene nujne zahteve za to, da se staro in vkoreninjeno ime odpravi. Ako bi deželna vlada vkljub temu zahtevi ugodila, ugovarja dež. odbor proti temu, da bi se občina po novi označbi razen »Bessnica« imenovala tudi »Bessnitz«, ker tega imena ljudstvo ne pozna in je povsem neopravičeno uvajati take krajevne označbe, ki jih nikdo ne želi.

Za obiskovalce navtične šole oziroma akademije v Kotoru ali Bakru se s pridržkom naknadne pritrditve deželnega zbora napravi pet ustanov v letnem znesku po 1000 K.

Iz seje deželnega odbora kranjskega v Ljubljani, dne 19. junija 1918.

Navzoči: Kot predsednik dež. odbora msgr. dr. Evgen Lampe, kot prisedniki deželni odborniki: Josip Anton grod

Barbo, dr. Vladislav Pegan, dr. Ivan Zajec in dr. Karl Triller.

Predsednik konstatuje sklepčnost ter otvori sejo in predlaga sledečo resolucijo:

Deželni odbor kranjski, kot ustavni zastopnik dežele, zavrača z največjo ogorčenostjo nizkotni poizkus veleizdajalca dr. Ante Trumbića in njegovih sodrugov, zavest iprebivalstvo naše dežele v veleizdajstvo in odklanja zlasti nesramno podtikanje, kakor bi izdajalsko in vojsko podaljšujoče početje jugoslovanskih uskokov našlo kakršnokoli oporo v poštenem, cesarju zvestem prebivalstvu kranjske vojvodine.

Prebivalstvo kranjske dežele želi, da se čim preje povrne mir in išče svojo srečno bodočnost slejkoprej edino pod žezlom prejasne habsburško-lorenske dinastije. S timisti pa, ki so v najhujšem času zbežali iz domovine, da spletarijo s sovražniki našega cesarstva in podaljšujejo vojsko, noče dežela Kranjska nobenega stika in se jih z ogorčenjem otreša kot največjih škodljivcev naroda.

Ta resolucija je bila sprejeta z vsemi glasovi razen deželnega odbornika dr. Trillerja.

Resolucija se pošlje vsem občinskim zastopom kranjske dežele. Župani se pozovejo, da takoj skličejo sejo, v kateri predložijo resolucijo in sklepanje in o tem sklepu poročajo tekom 14 dni deželnemu odboru.

Draginjske doklade za učiteljstvo.

Ker je država pripravljena dati deželam 50 odstotni predjem za izplačilo tri četrtine držav. zboru predloženega zneska za draginjsko doklado učiteljem, se načrtu od c. kr. naučnega ministrstva predlaganega sklepa pritrudi, da je mogoče učiteljem vsaj v tem obsegu ustreči še pred ustavno rešitvijo predloženega zagona.

Letna poročila na drž. srednjih šolah kranjskih.

Na predlog referenta dr. Peganja so sklene storiti pri pristojnih šolskih oblasteh potrebne korake in uporabi vse vpliv, da se na državnih srednjih šolah kranjskih, ki po razmerju učencev veljajo kot slovenske, izdajajo letna poročila v slovenskem jeziku.

Vpogled v deželne knjige po deželnih poslancih.

Deželni odbornik dr. Triller predlaga v imenu kluba narodno-naprednih in novoustanovljenega kluba deželnih poslancev S. L. S., da se mešani komisiji deželnozbornih klubov da vpogled v deželno knjigovodstvo. Predsednik msgr. dr. Lampe je odgovoril, da je to protustavno in da spadajo vloge deželnozbornih klubov v delokrog predsedstva deželnega zbora ne pa deželnega odbora.

Bitka ob Piavi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. junija. Uradno se poroča:

Sovražnik je svoje napore, da bi nam zahodno od Piave priborjene uspehe zopet iztrgal, nadaljeval tudi včeraj z nezmanjšano silovitostjo. Njegove žrtve so bile vnovič zastoj. Vsi navali so se zrušili ob neomajnem odporu naših junaških čet. Posebno silovito so se borili na kraški visoki planoti Montella, kjer se je ob površnih narejenih okopih divizije podmaršala Goigingerja razbijal naval za navalom. Povsod se je boril mož proti možu. Na širini 2 km je sovražnik zbral 8 polkov, da bi omajal naše vrle čete. Silne zgube so prisilile Italijana, da je metal rezervo za rezervo v bitko. Poleg velikih krvavih zgub se vsak dan viša število ujetnikov. Tako so predzadnji bojni dan samo na Montellu ujeli 3200 mož, 2000 od teh jih je ujel ogrski pešpolk št. 139. Ogrski armadni polki, avstrijski strelci in ogrski honved so v teh vročih, noč in dan trajajočih bojih kot napadalci in kot branilci vdeli v svojo slavno zgodovino nov časten list.

Na ostali fronti je včeraj prevladoval topniški boj.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko poročilo.

Rim, 20. junija. Na Montellu in ob Piavi se nadaljuje bitka ljuto in brez odmore. Sovražnika smo odbili sinoči severno od železnice pri Monte Belluna in prisilili njegovo napadalno fronto, da se je morala umakniti proti severovzhodnem vznožju Montella. Ob tej priliki smo ugrabili 1226 ujetnikov in veliko strojníc. Ob Piavi se je bil v prvih črtah ljut boj, ki ga je boril sovražnik odločno in ognjevit in so ga vzdržali naši z veliko žilavostjo in hrabrostjo. Sovražniku, ki je vršel včeraj popoldne veliko svežih čet v boj, se je posrečilo, da je začetkom pridobil nekaj ozemlja na sronti pri Zensonu, a smo ga hitro zadržali; naše pomožne čete, ki so precej prihitele, so ga prisilile, da se je moral umakniti. Našim četam se je posrečilo z energičnimi delnimi napadi močno skrbiti bojni odsek zahodno od San Done; ugrabili smo 513 ujetnikov. Češko-slovaški oddelki so zapečatili junaška načela svobode in neodvisnosti, za katera se bore na naši strani, hrabro s prvim davkom krvi. Sestrelili smo 14 sovražnih letal. Na Asijski visoki planoti so vzeli francoski oddelki sovražniku postojanke na Bertigu in na Pennarju in ujeli 102 ujetnika. Naše čete so zopet osvojile Monte Costallunga in ugrabile do 100 ujetnikov. Odbili smo sovražne napade na Monte Corna.

Angleško poročilo z italijanskega bojišča. London, 19. junija. Uradno: V angleškem odseku se položaj ni spremenil. Naše topništvo obstreljuje in izvaja presejalni ogenj. Sovražno topništvo ni delovalo. Ugrabili smo 7 topov. Ob Piavi so se bili težki boji, toda sovražnik je včeraj le malo napredoval. Reka narašča in je odnesla več sovražnih mostov.

Poročilo vojnega tiskovnega stana.

Dunaj, 21. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana: Ljuti boji na jugozahodni bojni črti, ki požirajo od vseh strani privedene naskakujoče italijanske množice, so, kakor se zdi, dosegli povsod svoj višek, kjer so napravili naši dosednji uspehi nevarno vrzel v italijanske obrambne črte. Vsi sunki in naporji sovražnika, ki so jih izvajali z brezobzirnim nastopom čet, so se tudi včeraj, kakor dozdaj povsod, končali

z najtežjimi zgubami in s popolnim neuspehom. Niti koraka priborjenih tal si niso pustile iztrgati čete, ki stoje na južnem krilu naše bojne črte ob Piavi, junaško drže tudi pod slavnim vodstvom generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa na Montellu se boreči polki večkrat preizkušena divizija podmaršala Goigingerja z železno pestjo višine tega kraškega vrha v najneugodnejši vremenskih in bojnih razmerah le za silo izkopane postojanke. Vse podrobnosti, ki jih navaja današnje poročilo generalnega štaba, dokazujejo tako junaštvo naše pehote, ki ji ni enake, kakor tudi obupano ljutost, s katero naskakujejo divizija za divizijo Italijanov brez uspeha naše črte. V frontnem prostoru, ki je širok le dva kilometra, vreči v boj istočasno osem polkov v gostih vrstah pod osredotočenim učinkom daleč strelajočih sovražnih baterij, pomeni, da se stavi vse na en list in da mora vrednost priborjenega uspeha upravičevati vporabo moči, kar dokazuje, kako italijansko vojno vodstvo bole neuspesh in dosedanje izgube, ki se ne čutijo toliko glede na izgubljeno ozemlje, kakor z ozirom na strašno izrabo vojne energije, materiala in rezerv. Včeraj smo sestrelili deloma v zračnih bojih, deloma s tal, pet letalcev.

× × ×

Cesar na bojišču.

Na bojišču, 20. junija. (K. u.) Nj. Velikanstvo cesar Karel se je pred nekaj dnevi podal k pripravi ofenzive proti Italiji na jugovzhodno bojišče. Tega potovanja se udeležuje tudi maršal nadvojvoda Friderik s svojim krilnim pobočnikom generalnega štaba Heinze. V cesarjevem spremstvu sta med drugimi tudi načelnik generalnega štaba generalni polkovnik baron Arz in cesarski nemški vojaški pooblaščenec pri c. in kr. vrhovnem armadnem poveljstvu, kraljevi pruski generalni major pl. Cramon. Na bojišču se je pozneje pridružil najvišjemu vojnemu gospodu tudi namestnik načelnika generalnega štaba, generalni major baron Waldstätten.

Cesar je pregledal vojne skupine in vsa armadna poveljstva, nekaj zbornih poveljstev in številne čete, med njimi tudi formacije, ki se že vežbajo. Druga poveljstva je po naročilu najvišjega vojnega gospoda obiskal maršal nadvojvoda Friderik, ki je prišel do bojnega ozemlja, da prinese kolikor mogoče mnogim četam, ki jih vladar ni mogel videti, cesarski pozdrav in se prepriča o njihovi pripravljenosti in o njihovem izvrstnem razpoloženju. Vladar se v glavnem razgovarja z višjimi voditelji, pogosto pozno v noč. Cesar ni poznal nobene utrujenosti, niti lakote, niti žeje, če je s poveljniki sedel pred zemljevidom in sprejemal poročila o izbornih uspehih ob začetku našega napada. Cesar se je mudil po visokih gorah naših tirolskih planin in po italijanski nižini, da na terenu samem prouči razmere. Na beneškem bojišču je cesar obiskal tudi ranjenega generala konjen. barona Schönburga. Na fronti je cesar zvedel tudi o škodbi, ki jo je njegov brat nadvojvoda Maks dobil pri osvojitvi hriba Dosso Alto. 30letni vladarski jubilej cesarja Viljema so tudi pri cesarju Karlu na bojišču preprosto in dostojno praznovali. Pri večerji je cesar napil svojemu ljubemu prijatelju in zvestemu zavezniku cesarju Viljemu, pri čemur je trčil z nemškim vojaškim pooblaščenecem generalnim majorjem pl. Cramonom.

Pri osledovanju gradbe železnice iz

Landecka v Mals se je cesar peljal tudi ob švicarski meji pri Martinsbrucku in Tauerju. Na mostu čez Ino pri Martinsbrucku je vladarja pozdravil poveljnik švicarske obmejne straže, neki poročnik, s katerim se je cesar razgovarjal o njegovi lepi domovini. Švicarski častnik se je nemalo začudil, ko je pozneje čul, da je govoril s cesarjem Karlom; mislil je, da je polkovnik. Cesar je obiskal tudi slavni benediktinski samostan Marienburg.

Cesarju zvesto prebivalstvo je vladarja povsod po Tirolskem zelo pristrčno sprejemalo. Zadržanje prebivalstva na beneškem ozemlju tudi zasluži, da ga omenimo. Med tem ko se na zborovanjih, ki jih prirejajo naši vojskujoci se sovražniki, vedno in vedno govori o obupnih klicih Italijanov v od nas zasedenih ozemljih, lahko vsak obiskovalec Benečije ugotovi, da se prebivalstvo pod avstrijsko-ogrsko upravo prav dobro počuti. Tu vladajoče urejene razmere, skrb vojaških oblasti tudi za civilno prebivalstvo, so na to očividno napravile velik vtis. Z avstrijsko-ogorskimi vojniki občutej spoštljivo, zaupljivo in odkrito.

Izpraznitev Benetk in Trevisa.

Curij, 21. Tuji konzulati so se preselili iz Benetk v Milan. »Italia« izvaja: Računati moramo z možnostjo, da se spremene stratežne razmere med Benetkami in Brento.

Lugano, 21. Italijanski listi poročajo, da so oblasti v Rimu odredile, naj civilne oblasti precej zapuste Treviso.

Razna poročila o bitki v Italiji.

Genf, 22. junija. Iz Pariza se poroča: Generalni štab francoskega kontingenta na beneškem bojišču ni zakrivil, da je prekoračila Wurmov armada Fossettski prekop. Francoski pomožni zbor se je branil v prvih treh dneh z nadčloveškimi silami.

Genf, 22. junija. Dopisnik »Secola« je poročal: Prehod čez Piavo spada med najgenialnejša podjetja vojne povestnice. Umetna meglena stena se je tako posrečila, da artiljerija ni mogla streljati, ker ni ničesar videla. Ko se je megla razblinila, so se Avstrijci že utrdili v več mostičih.

Rotterdam, 22. junija. »Nieuwe Rotterdamse Courant« pravi: Položaj je tak, da se mora govoriti o ofenzivah z obeh strani.

Lugano, 22. junija. »Corriere dela Sera« poroča: Prvi oddelek ameriških letalcev se je odpeljal iz Rima na fronto.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. junija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Sovražnik je na vsej fronti nadaljeval silne poizvedovalne sunke. Odbili smo jih povsod. Severovzhodno od Merrisa in severno od Alberta so angleški delni napadi krvavo omagali.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Krajevni napadi Francozov jugozahodno od Noyona, Američanov severno-zahodno od Chateau Thierryja so se izjalovili. Francozi in Američani so imeli pri tem težke zgube. V naših rokah so ostali ujetniki. Jugozahodno od Reimsa smo ujeli Italijane.

Velike vojne bolnišnice, katere so svoj čas vporabliali Francozi in katere se prav lahko spoznajo v dolini Vesle med Prouilijem in Montignyem je zadnji čas sovražnik dvakrat z bombami napadel.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Pred novo nemško ofenzivo na zahodu.

Amsterdam, 22. junija. »Havas« poroča: Vojaški kritiki pariških listov pričakujejo nove nemške ofenzive. »Petit Journal« napoveduje nemško ofenzivo proti črti Pariz-Calais, »Echo de Paris« pa proti odseku Chateau-Thierry.

637 ljudi utonilo.

Pariz, 20. junija. »Agence Havas«: Transportni parnik »Santa Anna« je bil torpediran med vožnjo iz Bizerte na Maltoto ponoči 11. t. m. Vozil je vojake in delavce. Sovražnika niso opazili. Parnik se je potopil. Od 2150 oseb so jih rešili 1513.

Politične novice.

+ Izjava. Slišim, da se meni podtika neki članek v »Resnici«. Kdor pozna moje nazore, ve, da je vsako tako govoričenje popolnoma prazno. Nisem vsega storil, kar bi bili nekateri želeli, a ničesar nisem storil, kar bi bilo proti škofovemu navodilu. Kar sem zapisal v »Sociologiji« o vsem duhovnikovem javnem delovanju: »nihil contra Episcopum«, in kar odločno »poudarjam v šoli, temu se ne morem sam izreverjati. Kako si pa mislim pot iz naših zmed, to je dosti jasno iz znane objave o

spravnih pogajanjih in izjave, ki sem jo z gg. tovariši takrat podal in podpisal. V Ljubljani, 22. junija 1918. Dr. Aleš Ušeničnik.

+ Čudne razmere! V nekem kraju na Gorenjskem so hoteli imenovati knezoškofa za častnega člana občine. Vsi odborniki so bili za ta predlog, le g. župnik se je vzdržal glasovanja, a je pred in po glasovanju govoril proti predlogu.

+ Ne razumemo. »Resnica« od 8. junija t. l. je pisala tele resnične besede: »Krški škof dr. Mahnič dokazuje v zagrebških »Novinah«, da je majnska deklaracija patrijotična in da bi uresničenje tega programa ojačilo moč habsburške monarhije. O tem sploh ne more biti nobenega dvoma. In ker je temu tako, zato se je ves slovenski narod pridružil deklaraciji. Majnska deklaracija je tako jasno patrijotična, da ji zamorele skrajna hudobija ali nerazsodnost podtikati drugačno smer. Tako »Resnica« se 8. junija. — Dr. Lampe pa v zadnji seji dež. odbora predloga dež. odbornika dr. Trillerja, da naj se tudi deželni odbor izreče za majnsko deklaracijo, niti ni hotel dati v razpravo in je to utemeljeval med drugim tudi s tem, da bi za ta predlog ne mogel glasovati nemški grof Barbo. Zakaj se je torej dr. Lampe branil izjave, ki je po besedah sorodne mu »Resnice« patrijotična, ki ojačuje moč habsburške monarhije in se je zato zanjo izjavil že ves slovenski narod? »Resnica« bi rekla, da je to ali skrajna hudobija ali nerazsodnost!

+ Stališče gosposkozborničnih strank. Ustavna stranka gosposke zbornice se je v svoji seji 21. t. m. soglasno izrekla za nujno sklicanje parlamenta, ker vojni položaj, kakor tudi prehrana in finance neobhodno zahtevajo, da se kakor hitro mogoče ustavnim potom dovolijo državne potreščine. V središčni stranki ni prišlo do enotnega sklepa, ker je vsled zadnjega skupnega koraka z ustavno stranko nastalo nesoglasje med člani samimi kakor tudi v razmerju z ustavno stranko.

+ Ustavoverna stranka gosposke zbornice za sklicanje državnega zbora. Dunaj, 21. junija. (K. u.) Nemško-češka korespondenca piše: V današnji seji ustavovorne stranke gosposke zbornice so vsi govorniki zahtevali, naj se precej skliče državni zbor. Posebno so naglašali, da zahtevajo državni zbor glede vprašanja prehrane in finance.

+ Pred Clemenceaujem padcem. »Populaire du Centre« poroča: Briand in Barthou sta izjavila Clemenceau, da ne vstopita v njegovo vlado. V Parizu se splošno govori, da bo moral Clemenceau odstopiti. Briand in Barthou se potegujeta za mesto ministrskega predsednika, a izključeno ni, da sestavita skupno vlado.

+ »Tja k Pragi!« Dne 16. t. mes. so zborovali v Pragi češki manjšinski zastopniki. Dvorni svetnik prof. dr. Sauer je poudarjal stališče praške nemške manjšine. Praška nemštvo da gleda nazaj na zgodovino 8½ stoletij. Leta 1856. je bilo v Pragi še 75.000 Nemcev proti 50.000 Čehov, dočim je danes med 223.000 prebivalcev samo 18.700 Nemcev, to je 8%. Velika Praga s 612.000 prebivalci šteje 37.400 Nemcev, t. j. 6,1%. Od 51 nemških srednjih šol jih je 10 v Pragi z 1960 učenci, in mnogo drugih zavodov. Bilo bi izdajstvo, nezvestoba in strahopetnost, če bi izdali to posestno stanje. Nemogoče je vzeti nemško vseučilišče, ki je mesto zase, iz Prage. Nobeno drugo mesto ne more biti glavno mesto nemške Češke kot Praga, že radi svoje lege. Če se izda Prago, se razdere tudi nemška Češka. Namesto »Proč od Prage« se mora glasiti: »Tja k Pragi!«

+ Zbodovalna svoboda na Češkem. »Videnski Dennik« poroča iz Prage: Namestništvo je poslalo okr. glavarstvom okrožnico, s katero jim naroča, naj zatro vse shode in prireditve češke državno-pravne demokracije. Praška policija je prepovedala 19. t. mes. nameravani shod uradnikov državno-pravne stranke in predavanje bivšega deželnega poslanca Sokola o usmrtni dne 21. julija 1621.

+ Rekurz »Narodnih Listov«, ki so ga vložili, ker so bili »Narodni Listi« ustavljeni, je odklonjen.

+ Konferenca v Budimpešti. Iz Budimpešte poročajo: Ban, podban in hrvaški poslanci so konferirali v sredo popoldne v navzočnosti hrvaškega ministra dr. Unkelhäuserja z dr. Wekerlejem o gospodarskih in finančnih vprašanjih, ki se tičejo Hrvatske. Ob 7. večer so konferenco prekinili ter se je nadaljevala v četrtek ob štirih popoldne.

+ Iz statistike mažarskega poslanca. »Gazette de Lausanne« prinaša sledečo vest: »Dr. Ugron, poslanec okraja Temešvar, ceni število vojakov ogrske vojske, ki so se prostovoljno udali Srbom, Rusom, Italijanom in Rumunom na 300.000. Ti dezertirji, to se razume, pripadajo narodnostim, potlačanim od Mažarov.« — Kje je pobral dr. Ugron to statistiko in kje je je obelodanil, ne vemo.

+ Štrajk v Budimpešti. Budimpeštanski delavci so 21. t. m. sklenili, da stopijo

v štrajk. Stavkati so začeli najprej železni in kovinski delavci, včeraj dopoldne pa v ostalih obratih. Cestna železnica in javni obrati še delajo.

Poljski klub je v seji 21. t. m. izvolil za svojega načelnika dr. Tertila, ki je dobil 46 glasov, dočim je 12 glasov odpadlo na barona pl. Goetza. Dr. Tertil, ki pripada poljski ljudski stranki, si je pridržal odločitev, ali izvolitev sprejme ali ne, za konec politične debate. Na to so poročali o posvetovanjih z avstrijsko in ogrsko vlado posl. Kedzior, vit. pl. Bilinski, vitez pl. Jaworski in knez Lubomirski. Jaworski je naglašal, da dr. Wekerle o kakem oficijelnem ugovoru proti delitvi Galicije ni ničesar omenil, ker stoji na stališču, da je to notranja zadeva Avstrije; tozadevna objava ukrajinske parlamentarne zveze temelji zato na zmoti. Grof Bilinski je svoj govor sklenil z zahtevo, naj Poljski klub neodvisno od svojega razmerja do ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja dovoli vse državne potrebe. Razprave še niso zaključili.

Poljske zahteve. Z Dunaja poročajo 21. t. m.: Poljski so v prvi vrsti zahtevali, naj vlada poda izjavo o delitvi Galicije. Zunanji minister grof Burian je odgovoril, da spričo vseh pogajanj z Nemčijo še ni v položaju, da bi se določeno izjavilo o poljskih problemih. Dr. pl. Seidler je bil začetkom pripravljen izjaviti, da se bo izvršila delitev Galicije samo v sporazumu s Poljaki. S tem bi bili Poljski zadovoljni. Toda kasneje bi bila vlada prisiljena, svojo obljubo Poljakom omejiti na izjavo, da se bo delitev Galicije izvršila le ustavnim potom. S to obliko pa Poljski niso zadovoljni. Konservativci so še 20. t. m. zvečer poslali dr. pl. Korytovskega in dr. pl. Bilinskega k dr. pl. Seidlerju, da bi dosegla obsežnejšo vladno izjavo, a nista ničesar dosegla.

Nemci in Poljski. Posl. dr. Waldner je poslal v imenu nemških nacionalcev ministru za Galicijo dr. pl. Twardowskemu kot zaupniku Poljakov pismo, v katerem ponuja Poljakom pogajanja za sporazumno delo v parlamentu. Nemci in Poljski naj bi sestavili trdno večino za državne potrebe. Razen tega bi se moral Poljski klub odločiti, da bo nastopil proti vsem državi sovražnim spletkam in nevarnim načrtom Čehov in Jugoslovancev, na drugi strani pa tudi neomejeno podpiral Nemce v boju proti sunkom s češke in jugoslovanske strani. Pod temi pogoji bi bili Nemci pripravljeni podpirati narodne želje Poljskega kluba, v kolikor ne nasprotujejo nemškemu življenjskim interesom. 21. t. m. je vitez pl. Korytowski naznanil zastopnikom nemško - nacionalnih strank prof. Waldnerju in posl. Teufelu, da Waldnerjevo pismo ne daje primerne temelja za skupno delo poljske in nemške skupine. Popoldne istega dne je poslanec Tertil (novoizvoljeni načelnik Poljskega kluba) v pogovoru z voditelji nemških nacionalcev ponovil, da bi se morala točka, ki v Waldnerjevem pismu govori o Čehih in Jugoslovancih, odstraniti; dalje je povdaril, da stoji Poljski slej ko prej v opoziciji proti Seidlerjevemu kabinetu. Poslanca Waldner in Teufel sta prosila za pismen odgovor. Nemški nacionalci smatrajo nemško-poljska pogajanja kot izjavljena.

Če Dunajčani stradajo... Praška »Union« piše spričo dunajske krušne krize: Ko se je sklenil mir z Ukrajino, je bil bivši zunanji minister grof Czernin, ki je skoval besedo »krušni mir«, s tem je hotel reči, da bo ta mirovni sklep napravil pri nas konec vsem težavam v prehrani in da nam bo Ukrajina vse dobavila, kar potrebujemo. Morda so se našle tod in tam verne duše, ki so tej besedi s tako avtoritativno strani verjele, dvomljivcev že takrat ni manjkalo. Vsi tisti, ki so smatrali ministrova zatrjevanja za Potemkineve vasi, se morejo na sedanjo težko krizo v prehrani sklicevati kot na dokaz, kako opravičen je bil njihov tedanji pesimizem. Pri nas na Češkem vemo že mesece in mesece, da je bila Czerninova beseda samo neodpustno olepšavanje. Kar se je sedaj na Dunaju odredilo — razpolovljenje dnevnega krušnega deleža — to je pri nas že mnogo tednov v veljavi, da reči moremo, da je število tistih, ki niti polovico krušnega deleža ne dobe, pri nas izredno veliko. Nadomestna živila za manjkajoči kruh so tudi skrajno redki gosti. Te razmere, ki so za prizadete polne najgorenjših muk, pa srčnega pokoja dunajskih vladnih mož niso kalile. Po mnenju teh ljudi se pač človek začelja šele pri Dunajčanu in tako so pri nas na Češkem pustili iti stvari, kakor so ravno hotele, ne da bi se posebno brigali za kako remediuro. Šele ko Dunajčani niso več dobili polnega deleža vsakdanjega kruha, so se zavedli

resnosti položaja. Sešel se je ministrski svet, konferenca je sledila konferenci in alarmirali so merodajne kroge na Ogrskem in Nemškem, da bi pomagali potrebni Dunajčanom. Da trpi ostalo prebivalstvo države še večje pomanjkanje nego Dunajčani, o tem uljudni pevci molče. V skrbah so samo za Dunajčane, usoda ostalega prebivalstva je vodilnim mestom precej Hekuba. Samo za to gre, da se ljubim Dunajčanom zopet vrne dobra volja in se obvarujejo trde usode, kateri je ostalo prebivalstvo monarhije že davno izročeno.

Naj se šušmari dalje. Berlinska »Volkszeitung« piše: »Z avstro-poljsko rešitvijo se bo Nemčija težko zadovoljila, ker si nemška industrija radi poljskih pripteljavov pod nobenim pogojem ne da zapreti poti na ukrajinski in rumunski trg. Kjerkoli se prime problem narodne sprave v Avstriji, se izkaže kot nerešljiv. Tu kakor v večini vzhodnih vprašanj sredi vojne in narodnih strasti ni mogoče priti do rešitve. Najprej se morajo narodi pomiriti, postati pametnejši, šele potem bo mogoče misliti na ustanovitev pravičnih narodnih meja. Dotlej pa se mora na kak način šušmariti dalje. Kako, je končno vseeno, saj je vse le provizorij. Edini interes Nemčije je, da državni obstoj Avstrije ne pride morda v nevarnost.« — Ali s takim šušmarstvom, ki ga nam priporoča berlinski list, ne prihaja obstoj Avstrije v nevarnost?

Konec vojske leta 1918. Iz Ženeve poročajo: V odseku francoske zbornice je izjavil finančni minister, da bo vlada vse storila, da se konča že v tem letu svetovna vojska.

Papež za Belgijce. Na papežovo prošnjo je nemški cesar pomilostil na smrt obsojenega belgijskega senatorja Colbeauxa.

Bela knjiga Vatikana. »Leipziger Tagblatt« poroča iz Basla: Vatikan name-rava izdati belo knjigo, ki bo obsegala vse pisme o papeževem delovanju v sedanjih vojski.

Vstaja Čehoslovakov v Sibiriji. Dunaj, 22. junija. (K. u.) Agentura: Čehoslovaki so zasedli Čeljabinsk. Položaj v Penzi je resen, ker so se polastili mesta vstajši, ki razpolagajo z oklopnimi avtomobili in s topovi. Resen boj se bije med četami sovjeta in Čehoslovaki.

Finski senat za monarhijo. »Morningpost« poroča iz Petrograda: Finski senat se je z znatno večino izrekel za uvedbo monarhije na Finskem.

Balfour o položaju. Balfour je govoril 20. t. m. v spodnji zbornici angleškega parlamenta. Rekel je med drugim: Vsi želimo, da se vojska čisto konča, nihče ne želi, nadaljevati vojske vsled podrejenih nagibov. Nemčija zasleduje svoje stremljenje po svetovnem gospodstvu s tako trdovratnostjo, skrbjo in hladnokrvno odločnostjo, da je zelo zasenčila razmere Napoleonove dobe. Ves v Nemčiji vladajoči sloj je od nekdanj zasledoval častihlepe po svetovnem gospodstvu, ki naj se doseže z vojsko in z najsrajnejšo ravnodušnostjo nasproti njenim grozotam.

Nemci se polastili ruske črnomo-rske mornarice. Vojaški sodruknik »Daily Telegraph« Arhib. Hourt pričakuje presenečenje na Sredozemskem morju, ker se je posrečilo Nemcem, da so se polastili cellega črnomo-rskega brodovja.

Dnevne novice.

Deželni predsednik grof Attems se je 18. in 19. junija mudil na inspekcijskem potovanju v Kočevju, Ribnici in Sodražici. Nastop g. deželnega predsednika je bil za marsikaterega njemu podrejenega uradnika posnemanja vreden.

Zrakoplovi in 8. vojno posojilo. Kakor se nam poroča, bodo od 22. t. mes. dalje metali na črti Celovec-Kranj-Ljubljana-Celje-Celovec letalci letake v svrhu propagande 8. vojnega posojila.

Ustanovitev znanstvenega zavoda tehničnih ved na Dunaju je dovolil cesar z najvišjim lastnoročnim pismom vitez pl. Homannu.

Odlikovan je s srebrnim križcem s krono na traku hrabrostne svetlinje postajenačelnik v Trzinu g. Fran Sicerl.

Preosnova državnih in državno-pravnih študij. Proforsorski kolegij dunajskega vseučilišča je sklenil, da predlaga naučnemu ministru preosnovo pravnih in državno-pravnih študij in za uvedbo državnega znanstvenega doktorskega naslova. Doktorat bo pristopen moškimi in ženskami, ki brez popolnega pravnega znanja študirajo državne in gospo-

darske vede in se podvržejo po šestih semestrih brez pravnih zgodovinskih in brez pravne zgodovinske državne skušnje posebno strogi skušnji. Državne in gospodarske vede obsegajo narodno gospodarstvo s postranskimi predmeti, finančno vedo in statistiko, mednarodno pravo in takozvano splošno državno pravo ali filozofično državno vedo brez avstrijskega državnega prava.

Podpore invalidov. Državne podpore za invalide so veliko prenizke, posebno danes, ko denar nima prejšnje vrednosti. Ponavljajo se ti-le slučaj: Pri superarbitraciji je bil Miha spoznan invalidom s 60 odstotno delanemožnostjo, ker je izgubil v bitki celo levo roko. Dobil je junak pokojnino in podporo. Vojaške pokojnine ima letnih 262 K in izredne državne podpore dobiva začasno po cesarski naredbi z dne 12. junija 1915 letnih 120 K, tedaj skupaj 382 K. Napravil je ganljivo prošnjo, da bi se mu državna podpora zvišala, a prejel je odgovor: »Dobivate že veliko, Vam pristojajočo podporo.« Svojega prijatelja Miha nima nič in službe ne more obiti. Kako naj se v teh budih časih preživlja z eno krono na dan? Ko bi sam krompir jedel, ni dosti. Kje je državni zbor, ki bi odpravil te krivice in rešil gladu one, ki so se žrtvovali za domovino?

Frischaufov dom na Okrešlju je od 16. junija oskrbovan kakor po navadi. Kruh in meso naj turisti prinese s seboj.

Delo za sirote. Vsak torek in petek od treh do polšestih popoldne se v Alojžišču, 2. nadstropje, prirezuje blago za obleko sirot. Čislane dame, ki so lani pomagale obleko šivati, se tudi letos lepo prosijo, da bi blagovolile sodelovati. Seveda so tudi nove pomočnice dobrodošle. Prosimo lepo, da bi se izvolile oglasiti zgoraj navedene dneve in ure v Alojžišču.

Noblova mirovna nagrada. »Frankfurter Ztg.« poroča: V Vatikanu pričakujejo, da se bo podelila Noblova mirovna nagrada papežu.

Iz Knežaka. Nadučiteljska služba v Knežaku je razpisana do 30. junija.

Za gladno deco. Z ozirom na oklice »Odbora slovenskih, hrvatskih in srbskih žen za sirote«, ki smo ga priobčili v četrtkovih številki, opozarjamo, naj se nabrane vsote odposljejo neposredno imenovanemu odboru v Zagreb.

Prepovedana češka himna. Iz Prage poročajo: 18. t. m. so predstavljali v gledališču »Uranija« Skroupovo češko opero iz slovaškega življenja. Policija je prepovedala peti pesem »Kde domov muje ki bi se imela v operi peti.

Prošnja. V Gradcu leži pismo naslovljeno na rodbino nekega Mehlena Andreja iz Serpenice pri Tolminu. Pojasnila daje Žužek Fr., inženir v Gradcu, Lessingstrasse 12.

Ljubljanske novice.

Glasbena Matica. Šolski izpiti gojencev Glasbene Matice ob sklepu šolskega leta 1917/18 se vrše v dneh: ponedeljek, torek, sredo in četrtek, 24., 25., 26. in 27. junija, vsaki dan v času od 4. ure popoldne do pol 8. ure zvečer v šolski dvorani Glasbene Matice v II. nadstropju društvene ulice v Vegovi ulici 7 po sledečem sporedu: Prvi dan gojenci gosp. prof. Josipa Vedra in g. prof. Josipa Pavčiča; drugi dan gojenci gđ. Stanislave Hajkove in gđ. Maste Dolejške; tretji dan gojenci gđ. Jare Chlumecke, gđ. Klotilde Praprotnikove in gđ. Dane Koblerjeve; četrtri dan gojenci g. Vlacu Tulacha in gđ. Silve Obrekarjeve. — V petek, dne 28. junija, se sklne šolsko leto 1917/18 in se gojencem izročijo šolska naznanila.

Gledališki večer priredi gosp. Jos. Povh, bivši član in režiser slovenskega dež. gledišča, v torek dne 25. junija t. l. v dvorani hotela »Union« ob 8. uri zvečer v prid vdovam in sirotam padlih c. kr. gor. strel. polka št. 2. Iz posebne prijaznosti sodelujejo: ga. Otahalova, koloraturka, ga. Perslova, altistka, gđ. Potočnikova, spremljevalka na glasovirju, gđ. Vera Danilova, igralka, ter gđ. Mira Danilova, igralka, in gg.: Danilo, igralec, Kovač, tenorist, Debevec, bariton. Vspored: Saint Saens: Arija iz opere Samson in Dalila, poje ga. Perslova; Holländer: Severni brzovlak, poje g. Povh; Verdi: Arija iz opere Aida, poje g. Kovač; Verdi: Duet iz opere Troubadur, pojeta ga. Perslova in g. Kovač; Meyerbeer: Arija paga iz opere Hugonoti, poje ga. Otahalova; Verdi: Arija grofa Lune iz opere Troubadur, poje g. Debevec; tercet iz opere Troubadur, pojo ga. Otahalova, ga. Perslova in g. Kovač; Dell'Acqua: Lastovica, poje ga. Otahalova; Stolz: »Gospodična pred nebeskimi vratmi«, poje g. Povh; Danilo: »Vražja divizija«, burleska v enem dejanju, igrajo gđ. Vera Danilova, gđ. Mira Danilova in g. Danilo. — Predprodaja vstopnic v trafikli g. Dolenceve v Prešernovi ulici. Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Ker se vrši ta večer v prid našim sirotam, pričakujemo kar najobilnejše udeležbe.

Ij Jutri v Trnovi! Popoldne ob dveh ondi mobilizacija proti sovragu, ki je začel zopet besneje razsajati po naši domovini. Kateri ste za to, da naša Jugoslavija ne bo dežela pijancev, marveč da bomo narod pošteniakov, da bomo narod vrlih mož, napravite jutri popoldne kratek sprehod iz mesta, da se dogovorimo, kako zagurati naši domovini tudi v tem oziru lepšo bodočnost! — Vodstvo »Svete voj-ske«.

Ij Za praporščaka v rezervi sta imenovana enoletnik četovodja Janez Lazar in kadetni aspirant Gvidon Debelak.

Ij Poročil se je dne 18. t. m. g. nadporočnik v res. Stanislav Roglič, c. in kr. bos. herc. pp. št. 2 z gospodjo Antonijo Wurzbach pl. Tannenberg.

Ij Pokopali so včeraj dijaka 1. letnika moškega učiteljskega Stanka Grudnika, doma iz Trebelnega. Maša zadušnica se bo brala v ponedeljek ob pol sedmih v cerkvi sv. Jakoba.

Ij V Ljubljani stanujejo žene in zakonske sirote ter nezakonske otroke padlih, umrlih in uradno pogrešanih vpoklicancev, oziroma njihove zakonite zastopnike opozarjamo na uradni razglas koncem lista, glasom katerega se morajo do dne 28. junija 1918 zgledati na mestnem magistratu v svrhu štetja vojnih preostalih. Opustitev zgleditve je kaznjiva.

Ij Natečaj. Na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je vsled razpisa c. kr. deželne šolskega sveta z dne 10. junija 1918, št. 4011, stalno popolniti extra statum službeno mesto voditeljice dnevnega zavetišča s sistemiziranimi službenimi prejemki. Pri podelitvi omenjenega učnega mesta pridejo v poštev zgolj le učiteljice. Rok za vlaganje prošnje je do 30. junija t. l.

Ij Mestna zastavljavnica ljubljanska naznanja p. n. občinstvu, da se vrši v sredo, dne 26. t. m. prostovoljna držaba raznih predmetov od 3. do 6. ure popoldne v uradnih prostorih v Prečni ulici št. 2.

Ij Kopališče »Hygieja« je odprto vsako sredo in četrtek od 8. ure dopoldne do 6. ure popoldne.

Ij Namesto yenca na grob svojega pravnega zastopnika g. dr. Franciška Svetliča je darovala Ljudska posojilnica za oslepele vojaške 100 K.

Ij Uradni prostori c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani, oddelek skrb za vojne begunce, se nahajajo od 26. t. m. dalje v poslopju c. kr. finančnega ravnateljstva, Cesarja Jožeta trg št. 1, II. nadstropje, soba št. 14. Radi preselitve je urad dne 24. in 25. t. m. za stranke zaprt.

Ij Dekleta se sprejmejo za domača dela v bolnišnici »Ljudski dom« v Ljubljani.

Stajerske novice.

š Duhovniška vest. Č. g. Valentin Mikuš, župnik v Št. Juriju ob južni železnici, je imenovan za kn. šk. duhovnega svetovalca.

š Častni občan. Občinski odbor občine Sardinje pri Veliki Nedelji je izvolil za častnega občana vlč. Franciška Moravca, kanonika in stolnega župnika v Mariboru.

š 25 letnico svojega službovanja v Ljutomeru je praznoval šolski ravnatelj g. J. Robič v Ljutomeru.

š Na smrt obsojeni — umrl. Iz Maribora poročajo: 68 letni posestnik Anton Topolnik iz Cogetine, ki je bil 4. t. m. od tukajšnje porote radi umora svoje žene obsojen na smrt na vešalih, je v ječi umrl.

Koroške novice.

k Koroški učitelji so, kakor smo svoj čas poročali, binkoštni ponedeljek sklenili, da bodo po 8. vojnem posojilu štrajkali. Zdaj so si stvar premislili. Dne 16. junija so imeli v Celovcu shod, ki se ga je udeležilo 200 učiteljev in na katerem so jim iz Gradca došli učitelji Pochlatko, Otter in Göry na novo zabičali, zakaj in kako morajo delati za 8. vojno posojilo. Pohvalili so se, da noben stan za vojnoskrbovalne namene ni storil toliko kot nemško učiteljstvo in da se mora zato šola poddržaviti!

k Št. Pavel v Labudski dolini. V tukajšnji samostanski cerkvi oo. benediktincev se nahaja velik sarkofag z zemeljskimi ostanki 13 Habsburžanov, med njimi Ape, žene prvega Habsburžana na avstrijskem prestolu, Rudolfa. Do l. 1770 so počivali v Königsfelden in mestu Baselu v Švici, tega leta pa so jih benediktinci z dovoljenjem cesarice Marije Terezije prenesli v svoj samostan sv. Blaža v Črnomlesu (St. Blasien im Schwarzwalde). Ko so menihi vsled sekularizacije morali zapustiti svoje bivališče so šli v Avstrijo in dobili l. 1809. od cesarja Franca I. benediktinski samostan v Št. Pavlu, gospostvo Dobrlovas in nekdanji frančiškanski samostan v Celovcu, ki jih je bil cesar Jožef II. razpustil. L. 1818. so prenesli v Št. Pavel tudi grobišča Habsburžanov. Zdaj so ostanke preložili v nove skrinjice. Tem povodom je

Mačka imajo

kijub vsem zmagoslavim govorom državniki v Rimu

V tem razpo-
loženju jih bo
uspeh našeg
8. vojnega po-
sojila utrdil.

bila v soboto 15. junija v št. Pavlu posebna slavnost, pri kateri je dež. predsednik grof Lodron zastopal cesarja Karla. Knez in škof dr. Adam Heister je imel žalno službo božjo, ravnatelj R. Strelli primeren nagovor, na kar so rakve položili na prejšnje mesto. Nato je dež. predsednik v cesarjevem imenu izrekel opatu in kapljitu zahvalo za prirejeno slavnost ter naznanil, da bo cesar o priliki obiskal samostan.

Kanalska dolina. Po vojni razrušene Kanalske doline še zdaj ne gradijo. Koliko se je pisalo in zbiralo za revno prebivalstvo, a kako je v resnici? Iz Naborjete poročajo, da radi pomanjkanja živil ni dobiti civilnih delavcev, deželni vladar pa je na razpolago samo 35, reci: petindeset laških ujetnikov za javna dela Begunci, ki so se povrnili, so obupani, ker ne morejo popraviti porušeni domov. Dovož živil je potreben, drugače morajo ljudje svoja bivališča radi lakote zopet zapustiti. — Tako celovski listi.

Primorske novice.

p Iz Istre. Glad vlada pri nas povsod, posebno pa po srednji Istri od Buzeta do Pulja; bolje je na Kastavščini, kjer tiho-tapi vsaka hiša kaj iz Hrvatske. Zato so celo imenovali Kastavščino »žitnico Istre«, kajti na Kastavščino so trpini iz srednje Istre hodili peš po 10 do 15 ur hoda sami z oslički ali z vozovi kupovat iz Hrvatske vtihotapljen žito. Plačevali so grozne svote, a zadovoljni so bili, samo da so dobili. Tedaj pa so Kastavke na zelo odločen način zabranile vsak izvoz iz Hrvatske skozi Kastavščino v srednjo Istro svojim sosedom. Voznikom, celo revnim ženicam so razrezale vreče z moko, če so jih zasledile na prehodu skozi Kastavščino. Ubogi ljudje iz srednje Istre si zdaj ne upajo več priti — ter ginejo glada doma. Sicer so oblasti, to se mora priznati, stopile temu novodobnemu rekviriranju takoj na prste, ampak ljudje so vendar oplateni.

p Dvojna mera za goriške begunce. Pišejo nam: Oni begunci, ki smo se nastanili blizu fronte, t. j. na Krasu in na Vipavskem, smo bili vedno v nevarnosti od topov in zrakoplovov, tako da nismo bili varni ne po dnevu in ne po noči. Cele noči prebivati po izdolbljenih votlinah ni bilo kaj prijetno. Aproximiranje se pa vrši tako, da smo dobili mi begunci enake odmere kot ostali domači posestniki, ki so vsaj nekaj malega pridelali. Dobivamo po dveh ali treh mesecih celo po 2 dkg špeha na osebo, ravno toliko kakor drugi domačini, ki so celo po dva prešiča doma zaklali. Isto je z drugimi živili. — V drugih deželah so že davno prejeli naknadno begunsko podporo brez ovir, mi pa, posebno pod sežanskim glavarstvom, ne vemo še nič o njej. Pošiljajo nam pole iz enega kraja v drugi, podpore pa le ni. Isto je z begunsko obleko. Popolnoma obupani begunci se ponovno obračamo s prošnjo do naših državnih poslancev, da bi temeljito vzeli vso stvar v roke in preiskali, kje tiči krivda teh nerednosti.

p Gosenic na Kastavskem je letos toliko, da tega nihče ne pomni. Vse sadno drevje je ogledano, celo hrasti po več krajih so popolnoma ogledani in molijo gole veje v zrak. Med Jurdanovci in Japianenci je moral vlak parkrat ustaviti in ni mogel naprej radi tega, ker je povozil cele trume gosenic po tiru, da je bil tir ves masten in kolesa niso mogla prijeti. Ne-verjetno, pa resnično!

Prosveta.

pr Odborova seja Slovenske Matice bo v ponedeljek, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. — Dnevni red: 1. Poročilo iz gospodarskega odseka. 2. Poročilo iz Leposlovnega odseka. 3. Poročilo iz Narodopisnega odseka. 4. Slučajnosti. —

Aprovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 22. junija 1918. Ljubljani preti največja nevarnost, da ne bo dobila nobene moke več. Vse kaže, da bo mestna aprovizacija primorana peko kruha popolnoma ustaviti. Aprovizacija ima danes za peko kruha na razpolago 7 vagonov moke. Aviziranih je še 6 vagonov, kar bi zado-stovalo za 14 dni. Kakor zatrjujejo dobav-na mesta za moko niti malo ni pričakovati, da bi bilo pozneje upati še kaj moke. Ravnatelj podružnice žitno-prometnega zavoda v Ljubljani bo sicer osebno interveniral pri centralnih oblasteh na Dunaju, vendar je uspeh posredovanja dvomljiv. Mestna aprovizacija opozarja že danes na grozečo katastrofo. Mestni župan opozori urad za ljudsko prehrano na Dunaju telegrafično na preteče pomanjkanje in zahteva, da se dobave krušne moke nikakor ne ustavijo. Žitno-prometni zavod mora Ljubljani že sedaj zagotoviti nadomestilo, ako bi vendarle zmanjkalo krušne moke. Prosi se za ješprenj in kašo. Na grozečo nevarnost se opozori tudi c. kr. deželno vladu v Ljubljani, če kruha in drugega ne bo, mora do-

biti ljubljansko mesto v nadomestilo za-dostne množine mesa. Kompetentne obla-sti opozarja mestna aprovizacija na pre-te-čisto nevarnost za to, da ne bo, ko izbruhne katastrofa, izgovorov, da se ni od strani mestne občine ob pravem času vse po-trebno ukrenilo. Aprovizacijski odsek tudi sklene pridobiti za slučaj največje potrebe večje množine zgodnjega krompirja. Ne ve se pa, če bo v danih razmerah nakup sploh mogoč.

a Telečje meso za težko bolne. Me-stni aprovizaciji je prijavljenih do sedaj do 500 oseb, katerih težke bolezni so po-trdile stranke z zdravniškimi izpričevanji. Za vse te osebe jemljejo stranke redno te-den za tednom telečje meso. Do zdaj še ni niti ena javila, da bi bil kdo od težko bol-nih umrl ali se pozdravil. Ker se bo vršila v kratkem revizija, opozarjamo vse stranke v njih lastnem interesu, naj nemudoma javijo tiste, ki so umrli, ali ki so ozdraveli.

a Svinjsko meso. Mestna aprovizacija bo prodajala sveže svinjsko meso jutri v nedeljo, dne 23. t. m. od 9. do 10. ure do-poldne in v ponedeljek, dne 24. t. m. od 7. do 9. ure dopoldne, obakrat v cerkvi sv. Jožefa. 1 kilogram stane 16 kron.

a Meso na zelene izkaznice B štev. 1401 do konca. Stranke z zelenimi iz-kaznicami B štev. 1401 do konca prejme-jo goveje meso po znižani ceni v nedeljo, dne 23. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 7. do 7. ure štev. 1401 do 1600, od 7. do pol 8. ure štev. 1601 do 1800, od pol 8. do 8. ure štev. 1801 do 2000, od 8. do pol 9. ure štev. 2001 do 2200, od pol 9. do 9. ure štev. 2201 do konca.

a Marmelada na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejme-jo marmelado v torek, dne 25. t. m., v sredo, dne 26. t. m. in v četrtek, dne 27. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Do-ločen je tale red: v torek, dne 25. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure štev. 1 do 120, od 9. do 10. ure štev. 121 do 240, od 10. do 11. ure štev. 241 do 360, popoldne od pol 2. do pol 3. ure štev. 361 do 480, od pol 3. do pol 4. ure štev. 481 do 600, od pol 4. do pol 5. ure štev. 601 do 720, od pol 5. do pol 6. ure štev. 721 do 840, v sredo dne 26. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure štev. 841 do 960, od 9. do 10. ure št. 961 do 1080, od 10. do 11. ure štev. 1081 do 1200, popoldne od pol 2. do pol 3. ure štev. 1201 do 1320, od pol 3. do pol 4. ure štev. 1321 do 1440, od pol 4. do pol 5. ure štev. 1441 do 1560, od pol 5. do pol 6. ure štev. 1561 do 1680, v četrtek, dne 27. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 1681 do 1800, od 9. do 10. ure štev. 1801 do 1920, od 10. do 11. ure štev. 1921 do 2040, od pol 2. do pol 3. ure štev. 2041 do 2160, od pol 3. do pol 4. ure štev. 2161 do 2280, od pol 4. do pol 5. ure štev. 2281 do 2400, od pol 5. do pol 6. ure štev. 2401 do konca. Stranke dobe za vsako osebo 1 kilogram marmelade. Kilogram stane 2 kroni.

a Zabela na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prej-mejo zabelo v ponedeljek, dne 24. t. m. v torek dne 25. t. m., v sredo dne 26. t. m., in v četrtek dne 27. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: V ponedeljek dne 24. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 300, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 301 do 400, od pol 3. do pol 4. št. 401 do 500, od pol 4. do pol 5. št. 501 do 600, od pol 5. do 6. št. 601 do 700. V torek dne 25. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 701 do 800, od 9. do 10. št. 801 do 900, od 10. do 11. št. 901 do 1000, popold-ne od pol 2. do pol 3. št. 1001 do 1100, od pol 3. do pol 4. št. 1101 do 1200, od pol 4. do pol 5. št. 1201 do 1300, od pol 5. do pol 6. št. 1301 do 1400. V sredo dne 26. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1401 do 1500, od 9. do 10. št. 1501 do 1600, od 10. do 11. št. 1601 do 1700, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 1701 do 1800, od pol 3. do pol 4. št. 1801 do 1900, od pol 4. do pol 5. št. 1901 do 2000, od pol 5. do pol 6. št. 2001 do 2100. V četrtek dne 27. t. m. do-poldne od 8. do 9. št. 2101 do 2200, od 9. do 10. št. 2201 do 2300, od 10. do 11. št. 2301 do 2400, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 2401 do 2500, od pol 3. do pol 4. št. 2501 do 2600, od pol 4. do pol 5. št. 2601 do 2700, od pol 5. do pol 6. št. 2701 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 10 dkg masti in 10 dkg jedilnega loja, kat-stane 2 kroni. Poleg izkaznic ubožne akci-je prinesite s seboj tudi nakazila za mast. Za C pride na vrsto skupina B.

a Kis za III. in IV. uradniško skupino. Stranke III. in IV. uradniške skupine prej-mejo kis v ponedeljek, dne 24. t. m. do-poldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: Stranke III. skupine pridejo na vrsto od 8. do 9. ure in stranke IV. skupine od 9. do 10. ure. Stranke do-be za vsako osebo pol litra kisa. Liter stane 1 krono.

Gospodarske novice.

g Državno posojilo ali zakladnice. Tudi pri 8. vojnem posojilu je podpisova-teljem dano na prosto, da si pridobe za-

kladnice, ki bodo kmalu zapadle, ali pa državno posojilo. Za kaj naj se odločijo? Če kdo združi z nakupom vojnega posojila čisto določen namen, da bo svojo glavnico ob določenem roku dobil zopet nazaj, po-tem bo podpisal zakladnice, če mu je na tem, da naloži glavnico za trajno, pa državno posojilo. Državno posojilo je ce-nejše. 1000 K nom. drž. posojila stane le 915 K 40 v, 1000 K zakladnic 950 K. Ob-resti so pri obeh po 55 K letno. Država po vojski svojim upnikom gotovo ne bo mogla nuditi takih ugodnosti kakor med vojsko. Kdor hoče tedaj te ugodnosti uživa-ti čim dalje, bo podpisal državno posojilo. Kosi državnega posojila gredo nižje, do 50 K, zakladnice se pa glase najmanj na 1000 K. Zato bo pri podpisovanju 8. vojnega posojila vsak dal prednost amort. 40 letnemu posojilu pred zaklad-nicami.

g Gozdovi v Bosni in Hercegovini. Skupna površina gozdov v Bosni in Her-cegovini znaša 2.709.039 hektarov, od ka-terih je last države 2.157.269, v zasebnih rokah pa je le 551.770 hektarov.

g Osmo vojno posojilo. Pri Kranjski deželni banki v Ljubljani so nadalje pod-pisali osmega vojnega posojila: Kranjski deželni odbor 500.000 K, Franc Pavčič 3000 K, Janez Kavalir 1000 K, Jakob Nosan 2000 K, Franc Kosec 1000 K, Luka Otoničar 1000 K, Mihael Škrbec 2000 K, Janez Makovec 1000 K, Anton Mehle 1000 K, Matija Kolar 2000 K, Duhovska hiša stolne župnije ljubljanske 3000 K, Janez Volkar 200 K, Župni urad Vranja Peč 200 K, Janez Krivic 400 K, Franc Lešnjak 1000 K. — Nadaljne prijave spre-jema Kranjska deželna banka v Ljubljani, deželni dvorec.

g VIII. avstr. vojno posojilo. Pri Ljub-ljanski kreditni banki je bilo do inkl. 17. junija t. l. subskribirano 1.733.950 K VIII. avstr. vojnega posojila. Med drugimi so podpisali sledeči: Franjo Žagar, industrija-lec, Markovec, 34.000 K; Mestna hranil-nica, Kamnik, 100.000 K; J. Samec, vele-tržec, Ljubljana, 10.000 K; Alojzij Vodnik, posestnik in kamnosek, Ljubljana, 40.000 kron; Fr. Tschinkel, Kočevje, 5.000 K; Hanuš Krofta, ravnatelj ljubljanske kre-ditne banke, Ljubljana, 2.000 K; Ant. Pirc, Vipava, 1000 K; A. Birola, apnenice, Za-gorje ob Savi, 3000 K; Ivan Pangerc, Selo pri Bledu, 1000 K; — pri podružnici v Ce-lovcu: Anton Lovšin, Celovec, 300 K; Ja-nez Vidovic, stolni kanonik, Celovec 6000 kron; Ivan Kazaški, Celovec, 6000 kron; Andrej Wieser, kanonik, Gospa Sveta, 1000 K; Hranilnica in posojilnica št. Jurij ob Zili 30.000 K; — pri podružnici v Sa-rajevu: Ašer Leon Finzi, Sarajevo, 1000 K; Matej Schleimer, Sarajevo, 1000 K. — Nadalnje prijave sprejema Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani kot oficijelno subskripcijsko mesto in njene podružnice v Solitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Ženski vestnik.

ž Izobrazba za gospodinsko stroko. Pri nas je gospodinska izobrazba še zelo zaostala. A dočim je za bodoče samostoj-ne gospodinjice s par gospodinskimi šolami kolikor toliko preskrbljeno, pa za izobra-zbo pomožnih gospodinskih moči nimanio niti ene ustanove. Da se bomo naše za-ostalosti in nedostatkosti v tem oziru vsaj zavedali, naj navedemo, kako mislijo o strokovni izobrazbi gospodinskih usluž-benk za Nemškem in kaj so na tem po-priščeli že ustvarili. Izvajanja in podatke posnemamo po knjigi »Die Deutsche Frau im Beruf«, pisala Jožefina Levy-Rathe-nau, (V. zvezek »Handbuch der Frauen-bewegung«, 5. izdaja 1917. l.: Splošno go-spodinsko znanje mora imeti vsako dek-le. To splošno znanje pa ne more veljati kot popolno gospodinsko strokovno zna-nje in ne zadostuje za sprejem plačanih mest v tujih gospodinskih obratih. Vzrok, da domačim hčeram in gospodinjam pre-hod iz domačega gospodinstva v gospo-dinsko pridobitno delo tolikokrat izpod-leti, je v tem, ker jim nedostajajo temeljite-ga strokovnega znanja, ki se more pridobi-ti le v posebnem strokovnem šolanju. Vsed pomanjkljivega znanja in sposob-nosti posameznice trpi tudi ugled celega stanu. To velja tako za veliko skupino »hišnih uslužbenk«, kamor spadajo dek-le-ta za vse, sobarice, kuharice itd., kakor tudi za »hišne uradnice«: ključarice, dru-zabnice, ostrbnice, poti — remijevalke itd. — Delavni čas v gospodinski stroki v obče ni urejen. V bodoče se mora stre-miti za tem, da se tudi delo v gospodinj-stvih v gotovi meri uredi in razdeli. Splošno je pogosto menjanje dela v gospodinj-skem poklicu zdravejše, nego neprestano enolično delo v drugih poklicih. Vendar je za večino gospodinskih služb treba te-le-sne sposobnosti in okretnosti; prijetna, snažna zunanost je dragocena prednost. Gospodinski poklici so najboljša šola za poznejše vodstvo lastnega gospodinstva. Vpelje naj se obvezen gospodinski pouk na ljudskih šolah in obvezna gospodinj-ska nadaljevalna šola razširi tudi na hi-

šne uslužbenke in vsa dekleta, ki brez poklica žive v domači hiši. Zelo priporoč-ljiva oblika za izučbo hišnih uslužbenk so vajenska mesta v zasebnih družinah ali pa gospodinskih obratih. Pouk traja za ravno šoli odrasla 14 letna dekleta po 2 leti, za starejša pa 1 leto. Seveda je treba pri iz-biri gospodinjice biti zelo previden, da se dekletu res kaj nauči, da ne trpi njena vzgo-ja in da je ne izkoriščajo. Po vseh velikih mestih v Nemčiji imajo ženska društva in posredovalnice za delo in službe sezname takih mest za gospodinske vajenke. Naj-boljšo izobrazbo za gospodinske poklice pa nudijo z internatom zvezane gospo-dinske šole, ki se vsaj za svoje gojenke baviyo tudi s posredovanjem služb. Posre-dovanje služb bodi povsodi v rokah času primerno organiziranih oblastvenih (mest-nih) posredovalnih in ženskih društev. — Znati mora: dekleta za vse kuhati, prati in snažiti, pospravljati; sobarica vsa hišna dela izvzemši kuhanje; kuharica, ki hoče res umeti svojo stroko, mora po dovršeni kuharski šoli praktično učno dobo nasto-piti v velikih gospodinstvih, gostiščih, ho-telih itd. Na Nemškem se izučba kuharic zadnji čas vedno bolj širi v obliki ženskih kuharskih vajenk; učna doba znaša tri do štiri leta, vajenke morajo obiskovati tudi dopolnilne strokovne tečaje. Sklepajo se pravilne učne pogodbe, uspehi so izborni: — Za izučbo dobrih otroških odgojiteljic (bonne) skrbi »Deutscher Fröbelverband«, ki je ustanovil v ta namen posebno šolo. Tečaji so enoletni. Sprejemajo dekleta, ki so z uspehom dovršile dobro ljudsko ali srednjo šolo. — Komorna strežajka mora poleg finejših hišnih del znati krojiti in po-pravljati obleko in perilo, prati čipke in druge tanke tkanine, frizirati, polniti kov-čege; zahteva se okretno obnašanje doma in na potovanju, včasih tudi znanje jezi-kov. Točnost, redoljubnost, molčečnost so temeljne lastnosti, ki se zahtevajo od vsa-ke hišne uslužbenke. Dekleta, ki si ho-čejo v gospodinskem poklicu zgraditi ob-stanek, se morajo zavedati, da so minuli tisti časi, ko so mogla mlada, za nobeno delo sposobna dekleta nastopati službo hišen, odgojiteljic itd., želeč tako doseči svobodo in samostojnost. Tudi v teh pokli-cih se bo poslej zahtevalo temeljito stro-kovno znanje. — Za izučbo hišnih urad-nic, predvsem »pomočnic gospodinjic«, skrbi v svojih zavodih »Zveza za pospe-ševanje gospodinske izobrazbe ženstva«, Berlin-Schönberg, Karl-Schrader Strasse št. 7. Za sprejem v strokovno šolo se za-hteva dopolnjeno 17. leto in obisk višje dekliske šole; samo posebno nadarjenim deklicam, ki so dovršile ljudsko ali sred-njo šolo, se obisk višje dekliske šole spre-gleda. Izobrazba traja 1 do poldrugo leto; za gojenke, ki so že izvežbane in potre-bujejo samo izpopolnitve, tudi samo pol leta. Šola se zaključi z izkušnjo pred po-sebno komisijo. Po dovršeni izkušnji mo-raj gojenke nastopiti 6 mesečno prakti-čno volontersko službo v gospodinskih obratih, ki jih določi zavod. Se-le potem dobi gojenka izpričevalo »izprašane hišne uradnice«. Gori omenjena zveza skrbi tudi za strokovno izobrazbo »hišnih dam« in gospodinskih vediteljic v sanatorijih, bol-nišnicah, šolah, domovih itd. Znanje, ki se zahteva od teh uradnic, obsega prehrano, upravo, nabavo, izrabo zalog, ravnanje s stanovanjem in opravila, poznavanje bla-ga, denarno upravo, knjigovodstvo itd. Sa-mo krepke, zdrave žene, ki so znajdene in spretno v občevaranju z ljudmi, so sposobne za tako službo. Katera svojega lastnega gospodinstva ni znala dobro voditi ali je vsled nesreč postala nervozna in bolehná, katera še nikoli ni imela v rokah večjega gospodinstva, naj se tega raje ne loti. Ve-like posredovalnice služb pripovedujejo o žalostnem položaju nesposobnih »hišnih dam«, ki neprestano menjavajo službo. Ali so nepraktične, premalo previdne ali pa premalo samostojne in razvajene ter ob-lastne. Delavne, gospodarsko temeljito iz-šolane moči pa najdejo kot hišne uradnice vedno lahko prav dobrega kruha.

»Franz Josef« grančica poživi zanes-ljivo, milo in naglo delavnost železda in čreves, čemur se navadno pridruži še blagodejen počutek in polaisava.

Izplakovanje vratu s Fellerjevim bolečine tolažcem, razkrasajočim rastlinskimi esen-cnim fluidom z zn.



»FRANZ JOSEF«

olajša
dihanje

12 tabletic franco 14 K 32 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzstr. št. 134 (Hr-vasko). Čez 100.000 zahvalnih pisem.

Zgubljeno - najdeno.

Zatekel se je pes-ptičar kratke dlake, bel s kostanjevimi pegami; sliši na ime »Lord«. Najditelj naj ga odda proti nagradi 50 K v Linhartovi ulici št. 4 pri Praunseisu.

Zgubila se je danes dopoldne na trgu baržunasta ročna torbica z večimi listinami. Pošten najditelj naj jo odda: Glince 8 ali pa na državno policijo.

Spominjajte se „Slovenske Straže“!

Brez posebnega obvestila.



V najgloblji, neizmerni žalosti nanašajo Hans in Mici Krisper v svojem in v imenu svojih otrok Eriha, c. in kr. nadporočnika v drag. polku št. 5, sedaj v vojni, in Roze pretežno vest, da je njih srčno ljubljena hčerka, oziroma sestra

Edeltrauta

v torek dne 18. t. m. ob 8. uro zjutraj, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v cvetoči dobi 19 let na Semmeringu nenadoma preminila. Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo, dne 23. junija ob 4. uri popoldne iz pokopališke cerkve pri sv. Kristofu v rodbinsko grobnico. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah. Prosimo tihega sožalja. V Ljubljani, dne 21. junija 1918.

Plahte, prazne ureče in vinske sode

KUPI v vsaki množini po vsakokratnih najvišjih dnevnih cenah. — Ponudbe se prosijo na: S. N. NEUMANN, Ljubljana, Poljanska cesta 49.

št. 8643.

Razglas.

V smislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano naznanja podpisani mestni magistrat, da so

proračuni

mestne občine za čas od 1. julija 1918 do 30. junija 1919, in sicer:

1. mestnega zaklada,
2. ubožnega zaklada,
3. zaklada meščanske imovine,
4. ustanovnega zaklada,
5. mestne pehotne vojašnice,
6. mestne klavnice,
7. mestnega vodovoda,
8. amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila,
9. mestne elektrarne,
10. mestne plinarne,
11. mestnega pogrebnega zavoda,
12. mestne zastavljavnice in
13. mestne priprege,

dogotovljeni ter so občanom štirinajst dni, to je od 20. junija do 3. julija 1918, v prostorih mestnega knjigovodstva na vpogled.

O ugovorih, ki bi bili glede proračunov pravčasno prijavljeni, bo razsojal občinski svet.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 19. junija 1918.

št. 5970/V. u.

2143

Razglas.

Uradno štetje vojnih preostalih.

V izvršitev ukaza c. kr. ministrstva za socialno skrb z dne 20. aprila 1918, št. 151 dr. zak., odreja podpisani mestni magistrat splošno štetje vdov (žen) in zakonskih ter nezakonskih sirot (otrok)

vseh onih pripadnikov oborožene moči, orožništva in na podlagi zakona o vojnih dajatvah v osebno službovanje vpoklicanih ali za prostovoljna dela ali službe uporabljanih oseb, ki so v vojni padli ali umrli vsled ran ali bolezni, dobljenih v vojni, ali ki so uradno proglašeni za pogrešane.

V to svrhu naj se zglasijo brez izjeme vse v Ljubljani stanujoče, v poštev prihajajoče vdove (žene) in zakonske ter nezakonske sirote (otroci), oziroma njih zakoniti zastopniki, neglede na to, ali je bil padli, umrli ali uradno pogrešan vpoklicanec članik ali pa je spadal k moštvi.

do vštete torka, dne 28. junija 1918, izvešeni nedeljo, dne 23. junija 1918, od 9. do 1. ure na mestnem magistratu, glavne stopnice, levo, vrata št. 2 na hodniku.

Vsaka stranka naj prinese s seboj dokazilo o vpoklicančevi smrti ali uradni pogrešitvi, poročni list, krstne liste vseh preostalih, domovnico ali delavsko knjižico in pri nezakonskih otrocih dokazilo očetovstva; kdor prejema vojaško državno podporo ali vojaško preskrbno (pokojnino), naj prinese plačilno polo o podpori, oziroma odlok o preskrbnosti.

Zglasiti se ni treba le onim preostalim, ki so se vsled posebnega vabila zadnje dni že zglasili v svrhu štetja.

Zglasitev je v javnem interesu in v interesu v poštev prihajajočih preostalih samih dolžnost, ki jo zakon izrečno nalaga. Kdor bi se štetju odtegnil ali se branil dati zahtevana pojasnila ali vedoma napačno izpovedal, tega bo politična oblast kaznovala z denarno kaznijo do 200 K ali z zaporom do 14 dni.

Pri obteževalnih okoliščinah se ga kaznuje lahko obenem z denarno kaznijo in z zaporom.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 17. junija 1918.

Iščejo se

SOBE

za slovenske igralce s 15. avgustom t. l. in manjša STANOVANJA s 1. avgustom t. l. — Ponudbe na Slovenski gledališki konzorcij v Ljubljani.

Resna ženitna ponudba.

C. kr. poduradnik, 35 let star, z letnimi rednimi prispevki 3000 K, se želi poročiti z deklico neomažeževane preteklosti, ne nad 30 let staro. Deklice, ki so absolvirale kako gospodinjsko šolo, so muzikalni naobrazene, imajo posestvo ali kako dobro idočo obrt, imajo prednost.

Vdove do dveh otrok niso izključene. Le resne ponudbe z natančnim naslovom in z najmlajšo sliko sprejema iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca« pod: »MIRNI DOM« 2101.

Tajnost častna stvar.

PRODA SE VSA

oprava

špecerijske trgovine

Prodajalo se bode v sredo ob pol 11. dopoldne. Hotel »JELENIČ«, Selo-Moste št. 25.

Več

kontrolnih blagajn

—: želimo takoj kupiti. —
Prijazne ponudbe z navedbo cene na:
National-Registrier-Cassen-Gesellschaft,
DUNAJ VI., Mariahilferstraße 57—59.

KUPUJEJO SE

snhe črešnje, borovnice ter letošnje gobe

Ponudbe z navedbo množine in cene na trdiko
JOSIPA VARL,
Ljubljana.

ODDAJA SE,

dokler prosto, v vsaki množini krasno lepa, sproti sveže rezana različnih vrst, na vrtu prejšnjega Fröhlichovega posestva, Dunajska cesta. — Dobi se še dovoli PARADIŽNIH in drugih ZELENJADNIH SADIK. Vse po nizkih cenah. 2135

SOLATA

Vsakovrstne SLAMNIKE, slamnate torbice (cekarje), predpražnike, slamnate čevlje (solne) priporočam gospodom trgovcem za obila naročila. 688
FRAN CERAR, tovarna slamnikov
v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

GORICA: F. BATJEL LJUBLJANA
Stolna ul. 2-4
TRGOVINA IN MEHANIČNA DELAVNICA.
Moška in ženska DVOKOLESA še s staro pneumatiko, ELEVALNI in PISALNI STROJI, GRAMOFONI, ELEKTRIČNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce.

DEKLICA

s primerno šolsko izobrazbo, bi se rada izučila v kakšnji večji trgovini. — Več pove varuh I. Kralj, Železniki, Gorenjsko.

C. kr. deželna posredovalnica za delo vojnim invalidom v Ljubljani išče

pisarniškega vodjo

Zahteva se primerna splošna in pisarniška izobrazba, poznanje razmer na delavniškem trgu in na gospodarskem polju; znanje obeh deželnih jezikov. Plača po dogovoru. Vojni invalidi imajo prednost. Prošnje je vložiti do konca junija t. l. pri podpisnem kuratoriju. — Kuratorij c. kr. deželne posredovalnice za delo vojnim invalidom (na državni obrtni šoli).

V Ljubljani, dne 11. junija 1918.

Proda se iz proste roke

mlin z gospodarstvom poslopjem

in vrtom v okolici Ljubljane. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod šte. 2056.

V Gorici je naprodaj lepa

mala vila

enonadstropna z vrtom, jako lepa, zdrava lega, za prilično ceno 24.000 kron. Vila je pripravna za stanovanje. Ponudbe naj se pošiljajo na Culot, Gradec, Kaiser Josef-Platz 7.

IŠCEM za takojšnji nastop

kuharico

Slav. občinstvu naznanjam, da sem svojo ob stari cesti proti kolodvoru stoječo

kamnoseško delavnico

opustil in se s svojo obrtjo presehl v svojo lastno hišo na Spodnjem trgu šte. 60, kjer imam tudi zalogo spomenikov in grobnih okvirov. — Za blagobotna naročila se toplo priporočam. ALOJZIJ FINŽGAR, 2058 kamnosek, Škofja Loka št. 60.

PRI GRADNJI TOVARNISKEGA POSLOPJAZ blizu kolodvora v TRŽIČU se sprejmo

zidarji in tesarji

težaki

ženske

Čezurno delo se plača po dogovoru. — Za dobro prebrano, ki stane 4 do 5 K na dan, je skrbjeno. Na razpolago brezplačno stanovanje. — Vpraša naj se pri g. Zumer, Ljubljana, Vrhovčeva ulica 3 ali naravnost na stavbišču. 2079

Dr. IVAN HUBAD

OKROŽNI ZDRAVNIK IN ZOBOZDRAVNIK

V ŠKOFJI LOKI

zopet ordinira

OD 26. JUNIJA DALJE.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona



pralni prašek

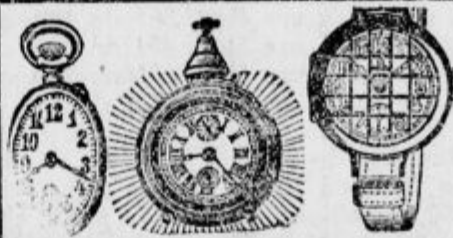
Dobiva se v vsaki prodajalni

Suarilo.

Od raznih strani dobivamo poročila, da potniki raznih zavarovalnih družb izrabljajo naš zavod v svoje agitacijske namene pod pretvezo, da so z njim združeni. Proti dotičnim nastopimo z vsemi zakonitimi sredstvi. Naš zavod je popolnoma samostojen in nima za nas nobeden delovati, ki nima našega pooblastila. Zahtevajte tedaj vedno, da se z njim izkaže. Priporočamo pa lahko le »Kranjsko deželno podružnico n. a. deželne življenjske, rentne, neškodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani«, katere potniki tudi za naš zavod delujejo.

Vodstvo

»VZAJEMNE ZAVAROVALNICE«
proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov v Ljubljani.



Ura z zapestnico z varnostnim steklom

ponikljana K 30,—, 40,—, 60,—, 80,—, 100,—, z varnostnim steklom K 2,—, radij K 10,— več. Žepne ure K 30,—, 40,—, 60,—, 80,—, 100,—, Budilke K 24,—, 30,—, 40,—, 50,—.

Posilja se z Dunaja proti vpslatvi zneska

MAX BÜHNEL

Dunaj, IV. Margarethenstrasse 27/32.
Tovarniški cenik proti vpslatvi K 1.—.

Zavarovanje na VIII. vojno posojilo.

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote
(Zavarovalni oddelček)

deželna poslovalnica v Ljubljani
Francovo nabrežje 1

sprejema

zavarovanja na VIII. vojno posojilo

pod najugodnejšimi pogoji.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se morejo plačati tudi z vojnim posojilom osme in prejšnjih izdanih.

Pojasnila dajejo naše okrajne poslovalnice v Črnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Francovo nabrežje 1/1), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in naši pooblaščenici zastopniki. 1915

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani

sprejema prijave na

osmo 5 $\frac{1}{2}$ % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka preste 5 $\frac{1}{2}$ %, amortizacijsko državno posojilo K 91'54.

II. davka preste 5 $\frac{1}{2}$ % dne 1. septembra 1923 odpovedljiva državne zakladnice K 95'50.

Lastniki osmega vojnega posojila bodo imeli prednost pred vsemi drugimi pri nakupu predmetov, ki jih bo vojna uprava koncem vojne prodala. Plačalo se bode s tem vojnim posojilom po podpisni ceni.

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejemajo v brezplačno shrambo in upravo.

Kranjska deželna podružnica n. a. deželne življenjske in rentne zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije c. št. 12/II

sprejema

vojno-pos. zavarovanja za 8. vojno posojilo.

Najugodnejši pogoji!

Pojasnila vedno na razpolago!

2081

Išče marljive posredovalce.

Sprejme se izurjena

kontoristinja

proti dobri plači in hrani na deželi. One, ki imajo veselje tudi do trgovine, imajo prednost. — Ponudbe se prosijo na upravnistvo lista pod št. 2121.

Slovenska trnovska šola v Ljubljani

Kongresni trg št. 2,

s pravico javnosti vsled odloka c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 20. avg. 1911, št. 28.837.

Naznanilo.

Vpisovanje za šolsko leto 1918./19. se vrši 28., 29. in 30. junija od 10. do 12. ure dop.

Na deški trgovski šoli se sprejemajo: v pripravljalni razred učenci, ki so dopolnili 13. leto starosti ali ga bodo še tekom solarnega leta dopolnili;

v I. letnik učenci, ki so: a) dopolnili 14. leto starosti ali ga bodo še tekom solarnega leta dopolnili in so b) z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kakšne srednje šole ali pa popolno meščansko šolo ali c) uspešno prestali posebno sprejemno izkušnjo.

Na deškiški trgovski šoli se sprejemajo: v I. trgovski letnik učenke, ki so: a) dopolnile 14. leto starosti ali ga bodo dopolnile še tekom solarnega leta in so b) dovršile meščansko šolo ali pa 8. razred ljudske šole.

Vstopnina je 5 K, prispevek k učilom 10 K. K vpisovanju je prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpovedalo.

Vpisuje se tudi lahko pismenim potom. Vsa nadaljna pojasnila daje ravnateljstvo zavoda. 1933

V Ljubljani, 8. junija 1918.

Ravnateljstvo.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

100.000 i hvaljeznih odjemal. por.

trdijo da uničevalec ko-
renin »Nabalan« v treh dneh brez bolečin od-
pravi karja ometa, bradvice, trda kaza. Uspeh za-
jamčeni! Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K.

200000 Fider najtrdov. revmat. bo-
lečine, ko je že vse odreklo, in pri
otlih zobeh. Ceni uspeha, denar
nazaj. Cena 3 K, 3 pušice 7 K,
6 pušic 11 K. Nikak. okam. zo-
bovilo, ne neprijetne odruha!

Snežna bele zobe da »NIB«
zobna tekočina. Takoj. uspeh.
Cena 3 K, 3 steklenice 7 K.

Podgane, miši se popolno zatro-
jo — »Battened« Ako ni uspeha,
denar nazaj. 100ne zahval. Cen-
na 4 K, 3 steklenice 9 K. Stenice, uši,
holhe, škurke uniči z zalego
vred radikalno »TRIERA«. Cena
3 K, 3 steklenice 7 K, prašek za po-
lazen poleg 2 K.

KEMEY, Kassa (Kassa) 1. poštni predal 12-0-130, Ograka.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
zakonito zajamčeno »Skaboform« ma-
zilo. Popolnoma brez duha, ne maže.
Poskusni lonček K 3.— veliki K 5.—
porcija za rodbino K 12.— Zaloga za
Ljubljano in okolice: Lekarna pri zlatem
jellenu, Ljubljana, Marijski trg. 1520

Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

Ročni mlini za žito (mlini za moko)

za drobljenje in fino mle-
tev vseh vrst žita. Eno-
stavna, pa zelo trpežna iz-
vršitev, skoro neporušni, z
izmenjavajočimi ploščami iz tr-
de kovine. Cene brez pod-
stavka z zavojino: z zamah-
nim kolesom v teži okolu
12 kg 120 K, z ročico v teži
okolu 7 kg 100 K. Odpošlji-
se z Dunaja proti predplačilu
ali po povzetju. Dobe se ta-
koj pri E. Wolfsohn, Dunaj
II., Obermüllnerstraße št. 17.
Zastopniki se iščejo.

